

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสุรินทร์ ประจำปี ๒๕๖๖

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์

คำนำ

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสุรินทร์ ประจำปี 2566 จัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์และปัญหาสังคมจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้นำข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดสุรินทร์ สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับจังหวัด สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมในระดับจังหวัด นำมาวิเคราะห์และจัดลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด โดยความร่วมมือทางข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งรายงานสถานการณ์ทางสังคมฉบับนี้ สามารถนำไปใช้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านสังคมของจังหวัดสุรินทร์ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสังคมของจังหวัดสุรินทร์ อย่างเป็นรูปธรรมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน และท้องถิ่น ส่งผลให้ประชาชนในจังหวัดสุรินทร์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

ทั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์ขออภัยไว้และขออภัยไว้ ณ ที่นี้

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์

กันยายน ๒๕๖๖

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2566 จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอภาพรวมของสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ ทั้งเชิงประเด็นเชิงกลุ่มเป้าหมาย และเชิงพื้นที่ ตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งใช้ข้อมูลด้านต่างๆ มาประกอบการนำเสนอ โดยรายงานในรูปแบบของการใช้สถิติที่เกิดขึ้นในปี 2565 และสรุปเพื่อชี้ให้เห็นประเด็นต่าง ๆ ทางสังคมเป็นการบ่งชี้สถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมายและการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด (พมจ.) ทั้งนี้รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2566 จะประกอบไปด้วยประเด็น ดังนี้ ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร ประเด็นด้านสุขภาพ ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน ประเด็นด้านการศึกษา ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับจังหวัด ทั้งในด้านเด็กและเยาวชน ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว ด้านคนพิการ ด้านผู้สูงอายุ ด้านกลุ่มคนเปราะบางภาคีเครือข่าย/ สวัสดิการสังคม รวมถึงสถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues) ในระดับจังหวัดการวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สารบัญ

คำนำ	0
บทสรุปผู้บริหาร	2
สารบัญ	3
สารบัญตาราง	7
สารบัญภาพ	8
ส่วนที่ 1 บทนำ	10
1.1 หลักการและเหตุผล	10
1.2 วัตถุประสงค์	11
1.3 วิธีการดำเนินงาน	11
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	11
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด	12
2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร	12
2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	12
2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ	13
2.1.3 พื้นที่การปกครอง	13
2.1.4 โครงสร้างประชากร	14
2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ	15
2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชน	15
2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข	15
2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย	16
2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน	18
2.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	18
2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ และการออม	19

2.3.3	ภาวะการมีงานทำ.....	21
2.3.4	ผู้ประกันตน	23
2.4	ประเด็นด้านการศึกษา	24
2.4.1	สถานศึกษา.....	24
2.4.2	เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ	24
2.4.3	กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา	24
2.4.4	ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	26
2.5	ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	26
2.5.1	การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด	26
2.5.2	อุบัติเหตุบนท้องถนน	27
2.6	ด้านที่อยู่อาศัย	28
ส่วนที่ 3	สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด.....	29
3.1	ด้านเด็กและเยาวชน.....	29
3.1.1	สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน	29
3.1.2	สถานการณ์เชิงประเด็น.....	31
3.1.2.1	เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง.....	31
3.1.2.2	แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว	32
3.1.2.3	ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน.....	34
3.1.3	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน.....	35
3.2	ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว.....	35
3.2.1	สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	35
3.2.2	สถานการณ์เชิงประเด็น.....	37
3.2.2.1	สตรีกลุ่มเปราะบาง	37
3.2.2.2	ความรุนแรงในสตรีและครอบครัว.....	37
3.2.2.3	ความเสมอภาคระหว่างเพศ	38

3.2.3	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	38
3.3	ด้านคนพิการ.....	39
3.3.1	สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ	39
3.3.2	สถานการณ์เชิงประเด็น.....	41
3.3.2.1	การศึกษาของคนพิการ	41
3.3.2.2	การทำงานของคนพิการ.....	42
3.3.3	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านคนพิการ.....	43
3.4	ด้านผู้สูงอายุ.....	43
3.4.1	สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ	43
3.4.2	สถานการณ์เชิงประเด็น.....	45
3.4.2.1	ผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบาง.....	45
3.4.2.2	ความรุนแรงในผู้สูงอายุ.....	46
3.4.2.3	การทำงานของผู้สูงอายุ.....	46
3.4.3	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ.....	47
3.5	ด้านกลุ่มคนเปราะบาง	48
3.5.1	สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง.....	48
3.5.2	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง.....	48
3.6	ภาคีเครือข่าย/ สวัสดิการสังคม	49
ส่วนที่ 4	สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues) ในระดับจังหวัด	50
4.1	สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่.....	50
4.1.1	สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน.....	50
4.1.2	ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน	51
4.2	สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues	52
ส่วนที่ 5	การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด.....	53
ส่วนที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	59

6.1 บทสรุป	59
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	59
6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด	62
ภาคผนวก	63

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร	12
ตารางที่ 2	สาเหตุการตายจากโรคต่างๆ 5 อันดับแรก	16
ตารางที่ 3	สถานศึกษาในระบบ นอกกระบบ รายสังกัด ปีการศึกษา 2566.....	24
ตารางที่ 4	เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2566	24
ตารางที่ 5	ชุมชนผู้มีรายได้น้อย ปี 2565	28
ตารางที่ 6	พฤติกรรมเด็กและเยาวชน และความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน	34
ตารางที่ 7	สภาเด็กและเยาวชน	35
ตารางที่ 8	ความรุนแรงในสตรีและครอบครัว.....	37
ตารางที่ 9	สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี.....	38
ตารางที่ 10	คนพิการที่ได้รับการศึกษา	41
ตารางที่ 11	เครือข่ายด้านคนพิการ.....	43
ตารางที่ 12	สวัสดิการด้านคนพิการ.....	43
ตารางที่ 13	ความรุนแรงในผู้สูงอายุ.....	46
ตารางที่ 14	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ	47
ตารางที่ 15	จำนวนผู้แสดงความสามารถ	48
ตารางที่ 16	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง	48
ตารางที่ 17	ภาคีเครือข่าย/ สวัสดิการสังคม	49
ตารางที่ 18	กลุ่มคนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP แยกรายมิติ.....	50
ตารางที่ 19	ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง	50

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	พื้นที่การปกครอง	13
ภาพที่ 2	จำนวนประชากร ปี 2565	14
ภาพที่ 3	สัดส่วนประชากร ปี 2563 - 2565	14
ภาพที่ 4	หน่วยบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชน	15
ภาพที่ 5	บุคลากรทางการแพทย์ ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน.....	15
ภาพที่ 6	เตียงในสถานพยาบาล ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน.....	16
ภาพที่ 7	จำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และอัตราการเพิ่มขึ้น.....	17
ภาพที่ 8	อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ.....	17
ภาพที่ 9	ร้อยละของเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยและสูงตีสมส่วน.....	18
ภาพที่ 10	ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita).....	18
ภาพที่ 11	จำนวนรายได้และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน	19
ภาพที่ 12	สัดส่วนประเภทหนี้สิน.....	19
ภาพที่ 13	ดัชนีความไม่เสมอภาคของรายได้.....	20
ภาพที่ 14	ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน.....	20
ภาพที่ 15	จำนวนกำลังแรงงาน.....	21
ภาพที่ 16	จำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน.....	21
ภาพที่ 17	อัตราการว่างงาน.....	22
ภาพที่ 18	ร้อยละของแรงงานนอกระบบ	22
ภาพที่ 19	จำนวนคนต่างด้าวคงเหลือ	23
ภาพที่ 20	สัดส่วนผู้ประกันตนในมาตรา 33 และมาตรา 39	23
ภาพที่ 21	จำนวนเด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา	25
ภาพที่ 22	จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ	25
ภาพที่ 23	ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป.....	26
ภาพที่ 24	การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน.....	26
ภาพที่ 25	สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน	27
ภาพที่ 26	สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน	27
ภาพที่ 27	จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ.....	29
ภาพที่ 28	จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด.....	30

ภาพที่ 29 อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก.....	30
ภาพที่ 30 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด.....	31
ภาพที่ 31 จำนวนครอบครัว และเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์.....	31
ภาพที่ 32 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ และอัตราการเพิ่มขึ้น	32
ภาพที่ 33 อัตราการคลอดมีชีพในเด็กและเยาวชน.....	32
ภาพที่ 34 ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี.....	33
ภาพที่ 35 จำนวนแม่วัยใสและแม่วัยใสเสี่ยงเตี้ยที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด.....	33
ภาพที่ 36 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ.....	34
ภาพที่ 37 จำนวนครอบครัวและเด็กที่เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน	35
ภาพที่ 38 สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ.....	36
ภาพที่ 39 ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง	36
ภาพที่ 40 อัตราการว่างงานในสตรี.....	37
ภาพที่ 41 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย.....	38
ภาพที่ 42 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว.....	39
ภาพที่ 43 จำนวนและสัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน.....	39
ภาพที่ 44 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ	40
ภาพที่ 45 จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม	41
ภาพที่ 46 การรับคนพิการเข้าทำงาน.....	42
ภาพที่ 47 สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน	42
ภาพที่ 48 จำนวนผู้สูงอายุ	44
ภาพที่ 49 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	44
ภาพที่ 50 การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง.....	45
ภาพที่ 51 ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว	45
ภาพที่ 52 ผู้สูงอายุที่กั๊ยมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ.....	46
ภาพที่ 52 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี	47
ภาพที่ 54 จำนวนคนเร่ร่อน/ ไร้ที่อยู่.....	48
ภาพที่ 55 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือน.....	49

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ โดยกำหนดว่า “ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ” (มาตรา 10 วรรค 1) ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารแบบบูรณาการในภารกิจที่มีความสำคัญหลายเรื่อง แต่ยังคงเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติในหลายๆ ภารกิจ เป็นผลให้เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นอย่างมาก การปฏิรูประบบงบประมาณประเทศจาก “ระบบงานงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์” สู่ “ระบบงบประมาณเชิงพื้นที่” (Area-Based Budgeting: ABB) ซึ่งเป็นแนวคิดของการทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) โดยมีการฟังเสียงประชาชนในพื้นที่ มีกระบวนการทำแผนพัฒนาจากล่างขึ้นบนตั้งแต่แผนชุมชนจนถึงแผนจังหวัด และให้หน่วยงานทั้งภูมิภาคและท้องถิ่นร่วมกันกลั่นกรองทำให้งบประมาณสามารถใช้ให้ตรงกับปัญหาความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้งบประมาณแผ่นดิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการตนเอง การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล การควบคุมพฤติกรรมนักรบการเมืองโดยประชาชนในพื้นที่และการบูรณาการการทำงานของหน่วย Function และหน่วย Area ที่อยู่ในพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งตามแผนปฏิรูปกำหนดให้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์ ในฐานะหน่วยงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสังคม พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิแก่กลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านสังคมจากหน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี รวมทั้งผลักดันให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกันสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์

จึงได้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด ประจำปี 2566 ขึ้น เพื่อรวบรวม วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมในจังหวัด ประกอบด้วยสถิติการให้บริการที่เป็นปัจจุบัน ท้นต่อสถานการณ์ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเชิงประเด็น ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลด้านสังคมจากหน่วยงานแวดล้อมกระบวนการงาน ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานการณ์ทางสังคมตัวชี้วัดที่เป็นสากล รวมทั้งสถานการณ์ทางสังคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 2) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 3) เพื่อนำประเด็นในพื้นที่และประเด็นเร่งด่วน Hot Issues แจ้งเตือนไปยังกลไกในเขตพื้นที่ นำไปสู่การเฝ้าระวังภัยทางสังคมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางสังคมในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด

1.3 วิธีการดำเนินงาน

- 1) มีหนังสือชี้แจงแนวทางและกำหนดรูปแบบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมในระดับจังหวัด ประจำปี 2566
- 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด
- 3) นำเสนอรายงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 11 เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดและขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด รวมถึงนำเสนอรายงานฯ ให้กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับประเทศ
- 4) ประชุมถอดบทเรียนการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด ประจำปี 2566
- 5) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การนำไปใช้ประโยชน์ผ่านช่องทางต่างๆ

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมระดับพื้นที่ ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม
- 2) หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดสามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการในการคุ้มครองป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่และหน่วยงานระดับกระทรวงสามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญ และกำหนดนโยบายแผนงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมภาพรวมต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด

2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร

จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,372,910 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 682,371 คน เพศหญิง จำนวน 690,539 คน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 8,124 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,416,743.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของพื้นที่ทั้งประเทศ หรือร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่ามีความหนาแน่นของประชากร 168.99 คนต่อตารางกิโลเมตร ข้อมูลจาก สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 1 พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร

จังหวัด	พื้นที่	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร (คน/ตร.กม.)
สุรินทร์	8124	1,372,910	168.99

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นแวงที่ 103 และ 105 องศาตะวันออก เส้นรุ้งที่ 15 และ 16 องศาเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางรถยนต์ประมาณ 450 กิโลเมตร ทางรถไฟ 420 กิโลเมตร อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และสุรินทร์

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดอุดรธานีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา ในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ

บัวเชด สังขะ กาบเชิง และพนมดงรัก ความยาวตลอดแนวชายแดนประมาณ 125 กิโลเมตร

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

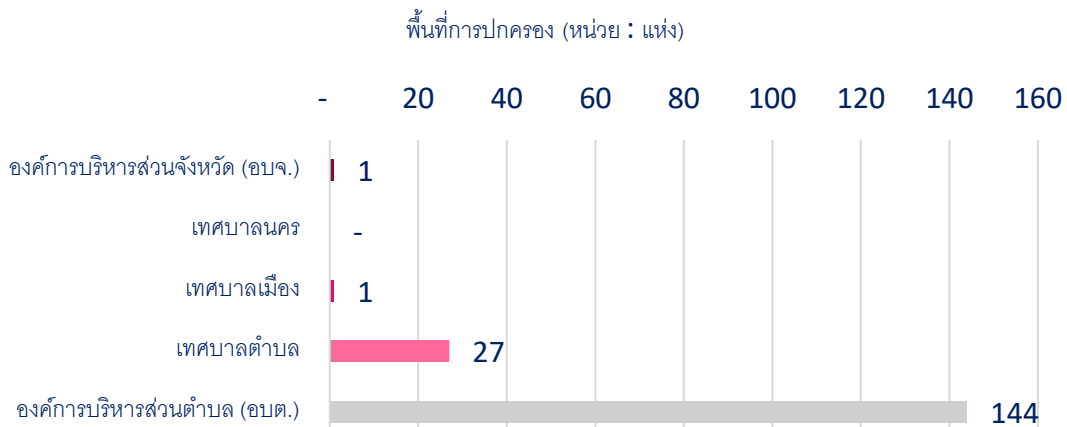
จังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบทุ่งหญ้าสะวันนา คือ ฤดูฝนแตกต่างจากฤดูแล้งอย่างเห็นได้ชัด คล้ายคลึงกันกับทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในฤดูฝนจะมีฝนตกหนักช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม ซึ่งในปี 2565 มีฝนตกโดยเฉลี่ยประมาณ 119 วัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 12 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 1,436.5 มิลลิเมตร ลดลงจากปี 2564 ปริมาณ 90.6 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.9 องศาเซลเซียส ลดลงจากปี 2564 ที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 33.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 22.8 องศาเซลเซียส เท่ากับจากปี 2564

ปี พ.ศ.	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด (องศาเซลเซียส)
2564	131	1,527.1	33.1	22.8
2565	119	1,436.5	32.9	22.8

ที่มา: สถานีตรวจอากาศจังหวัดสุรินทร์ กรมอุตุนิยมวิทยา

2.1.3 พื้นที่การปกครอง

ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่การปกครอง แบ่งเป็น 17 อำเภอ 159 ตำบล 2,121 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 27 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 144 แห่ง

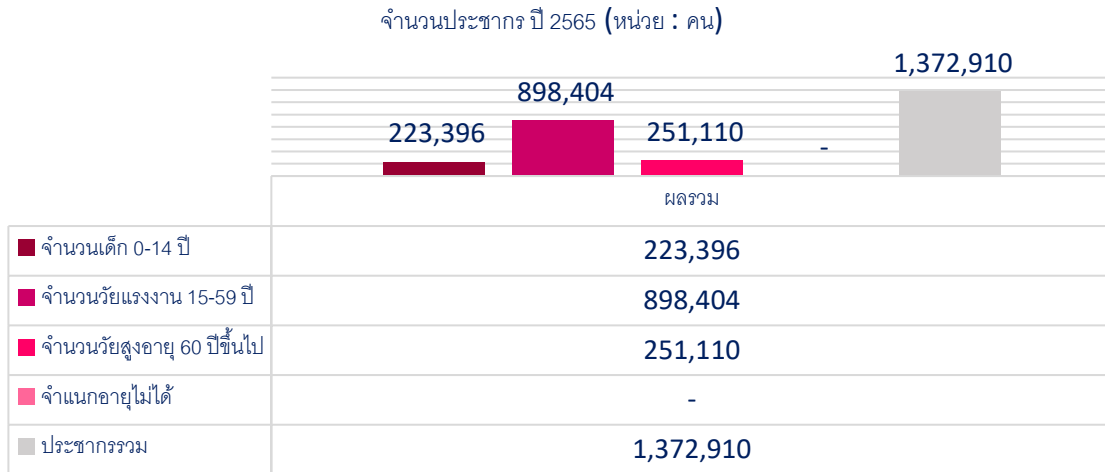

ภาพที่ 1 พื้นที่การปกครอง

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.4 โครงสร้างประชากร

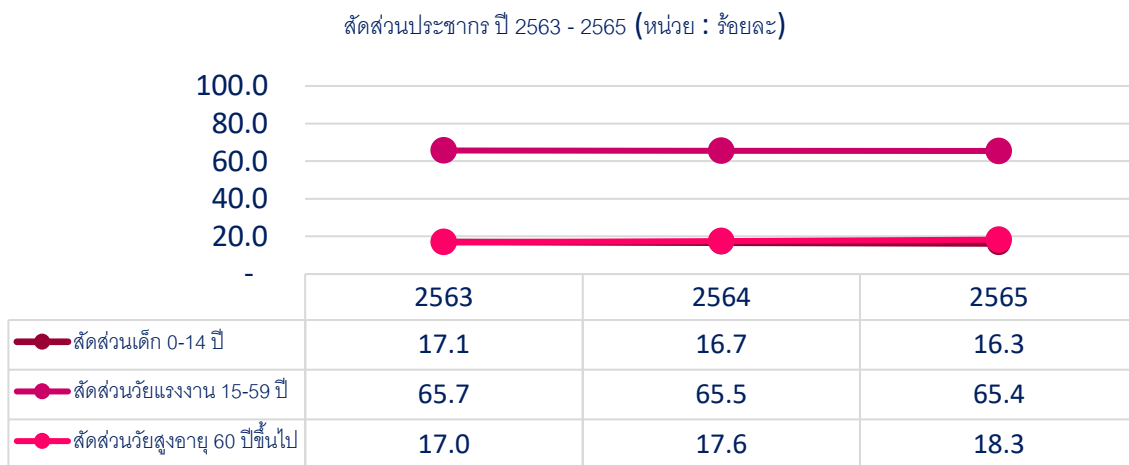
ข้อมูลจากทะเบียน ในปี 2565 จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนประชากรรวม 1,372,910 คน แบ่งเป็นวัยเด็ก 0-14 ปี จำนวน 223,396 คน วัยแรงงาน 15-59 ปี จำนวน 898,404 คน และวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 251,110 คน

ภาพที่ 2 จำนวนประชากร ปี 2565

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

จากจำนวนประชากรที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนเด็ก 0-14 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนเด็ก 0-14 ปี ร้อยละ 16.3 สัดส่วนวัยแรงงาน 15-59 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนวัยแรงงาน 15-59 ปี ร้อยละ 65.4 และสัดส่วนวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนผู้สูงอายุ ร้อยละ 18.3 ต่อประชากรทั้งหมด

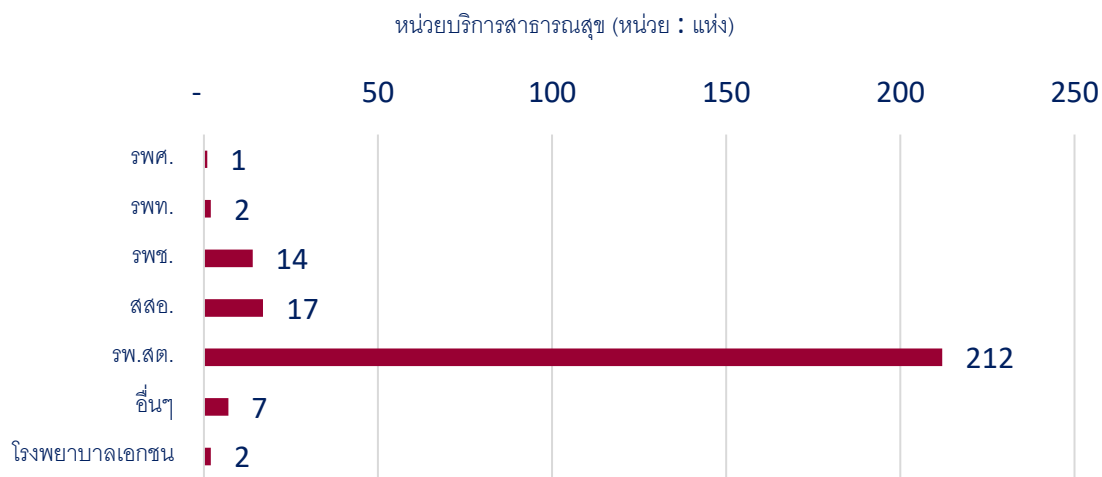
ภาพที่ 3 สัดส่วนประชากร ปี 2563 - 2565

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ

2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชน

เมื่อพิจารณาหน่วยบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชน พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีโรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป 2 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 14 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 17 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 212 แห่ง อื่นๆ 7 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขของรัฐ ในขณะที่หน่วยบริการสาธารณสุขของเอกชน ประกอบด้วย โรงพยาบาลเอกชน 2 แห่ง

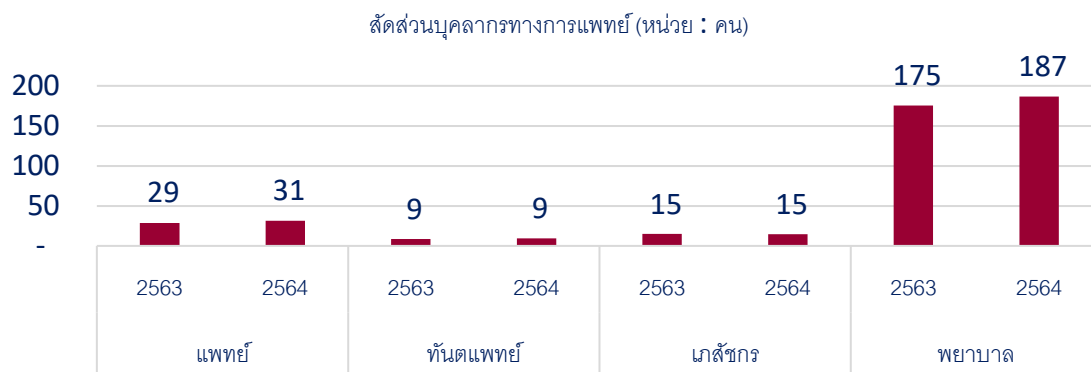
ภาพที่ 4 หน่วยบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข

(1) บุคลากรทางการแพทย์

การเปรียบเทียบสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อประชากร 100,000 คน พบว่า ในปี 2563-2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร 100,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 31 คน ทันตแพทย์ 9 คน เภสัชกร 15 คน และพยาบาล 187 คน ต่อประชากร 100,000 คน

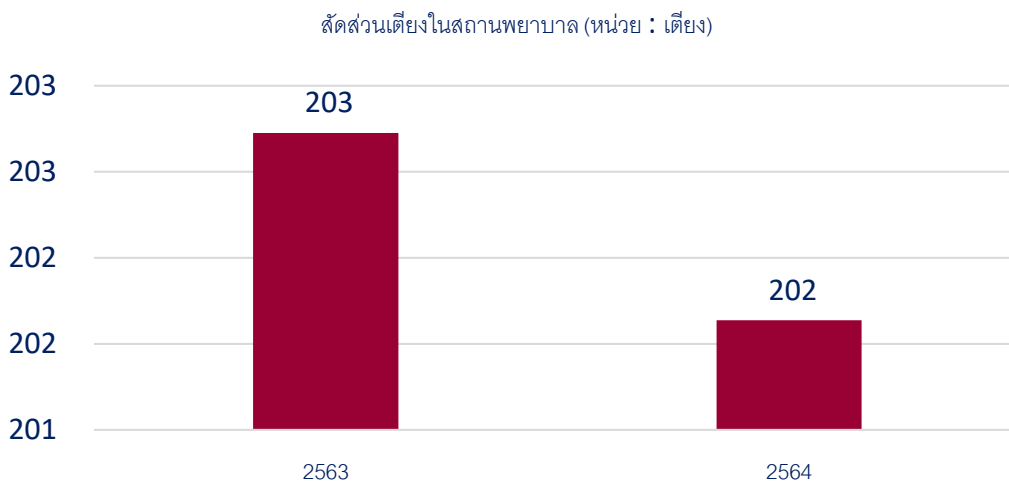

ภาพที่ 5 บุคลากรทางการแพทย์ ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(2) เติงในสถานพยาบาล

สัดส่วนเต็งในสถานพยาบาล ต่อประชากร 100,000 คน มีสัดส่วนลดลง จาก 203 คน ในปี 2563 เป็น 202 คน ในปี 2564 แต่อัตราการลดลงไม่มากเท่าไรนัก

ภาพที่ 6 เติงในสถานพยาบาล ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย

(1) สาเหตุการตายจากโรคต่างๆ 5 อันดับแรก

ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าสาเหตุการตายจากโรคต่างๆ 5 อันดับแรก ของจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ วัชชรา หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด ความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ) โรคเสื่อมของสมองในวัชชรา มิได้จำแนกไว้ที่ใด และการตายที่ไม่มีผู้รู้เห็น

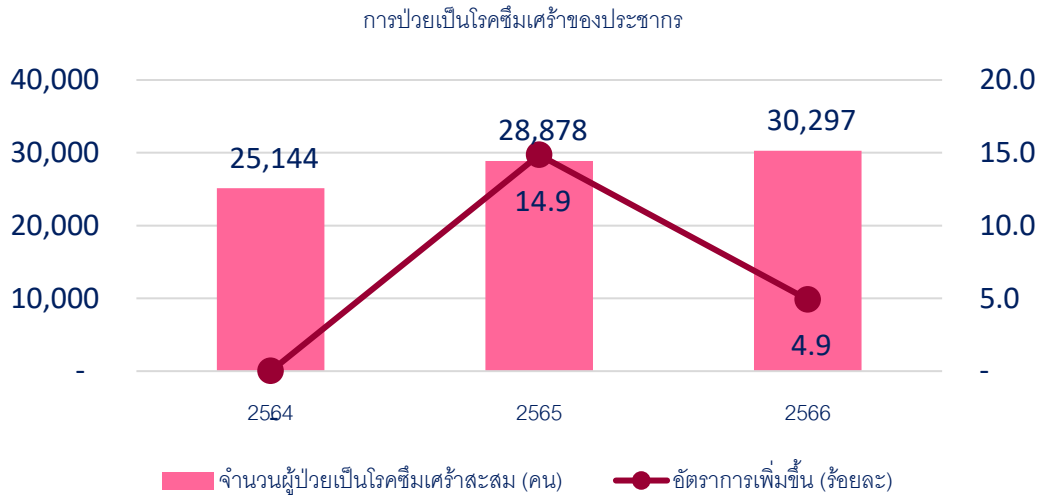
ตารางที่ 2 สาเหตุการตายจากโรคต่างๆ 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุการตายจากโรค	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	วัชชรา	1,545
อันดับที่ 2	หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด	419
อันดับที่ 3	ความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ)	248
อันดับที่ 4	โรคเสื่อมของสมองในวัชชรา มิได้จำแนกไว้ที่ใด	184
อันดับที่ 5	การตายที่ไม่มีผู้รู้เห็น	164

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(2) การป่วยเป็นโรคซึมเศร้าของประชากร

การป่วยเป็นโรคซึมเศร้าของประชากร มีจำนวนเพิ่มขึ้น ในปี 2564 - ปี 2566 มีจำนวน 25,144 คน 28,878 คน และ 30,297 คน ตามลำดับ โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นในปี 2566 ร้อยละ 4.9

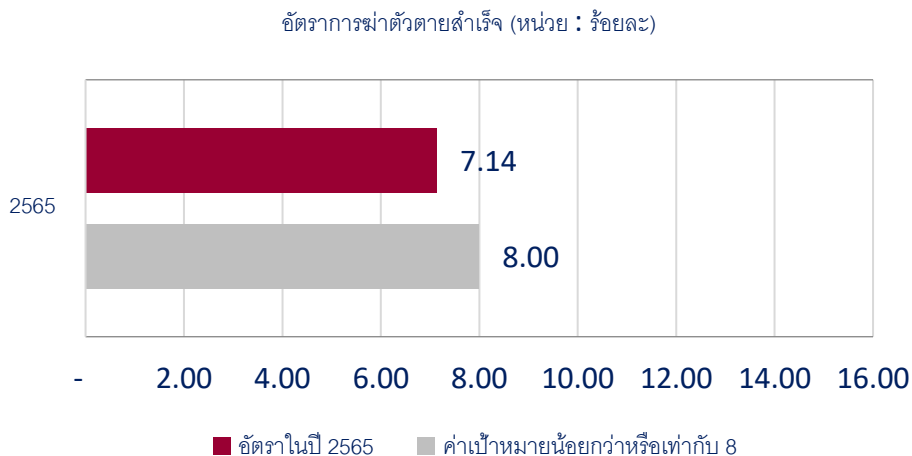

ภาพที่ 7 จำนวนผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และอัตราการเพิ่มขึ้น

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(3) การฆ่าตัวตายสำเร็จ

เมื่อพิจารณาอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ พบว่า ในปี 2565 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เท่ากับ 7.14 ต่อประชากร 100,000 คน โดยเกณฑ์ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ จะต้องไม่เกิน 8.00

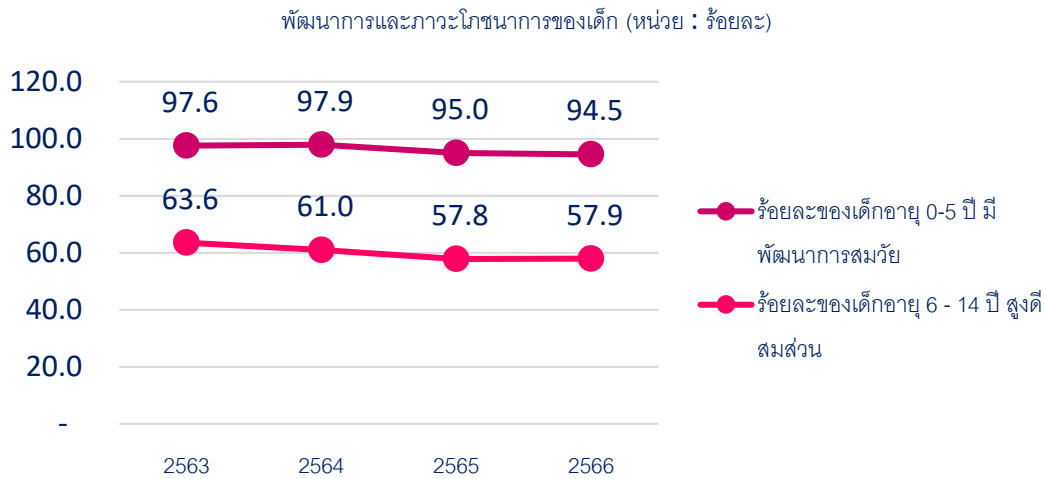

ภาพที่ 8 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(4) พัฒนาการและภาวะโภชนาการของเด็ก

ในปี 2566 ข้อมูลพัฒนาการและภาวะโภชนาการของเด็ก พบว่า เด็กอายุ 0 – 5 ปี ร้อยละ 94.5 มีพัฒนาการสมวัย ในขณะที่เด็กอายุ 6 – 14 ปี ร้อยละ 57.9 มีภาวะสูงตีสัดส่วน

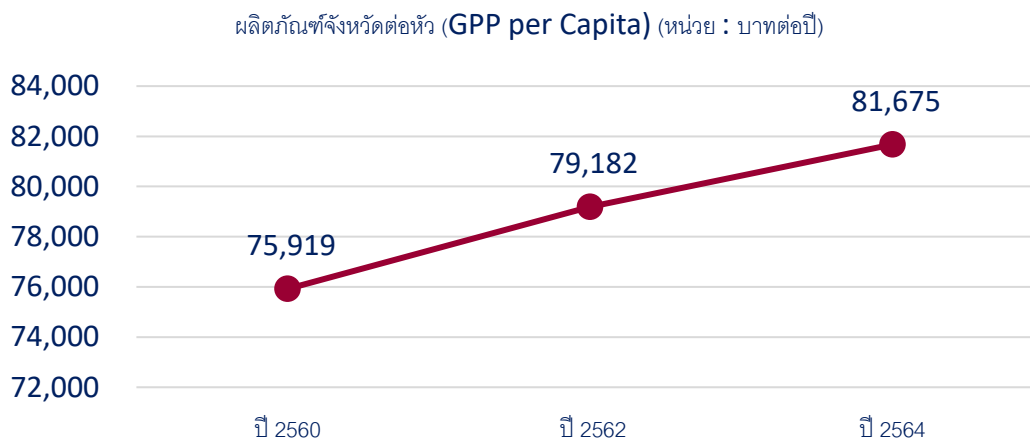
ภาพที่ 9 ร้อยละของเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยและสูงตีสัดส่วน

หมายเหตุ ข้อมูลเปรียบเทียบไตรมาสที่ 1 ของทุกปี
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน

2.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) ปี 2560 มีค่า 75,919 บาทต่อปี ปี 2562 มีค่า 79,182 บาทต่อปี และในปี 2564 มีค่า 81,675 บาทต่อปี โดยอัตราผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

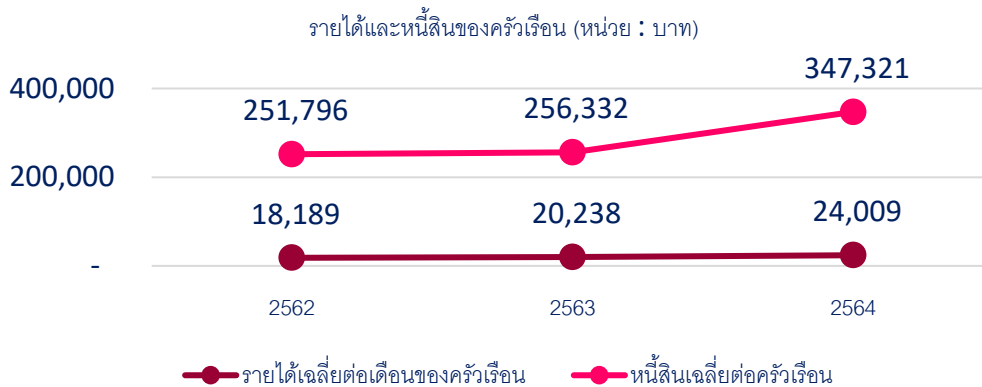
ภาพที่ 10 ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita)

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ และการออม

(1) รายได้และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน

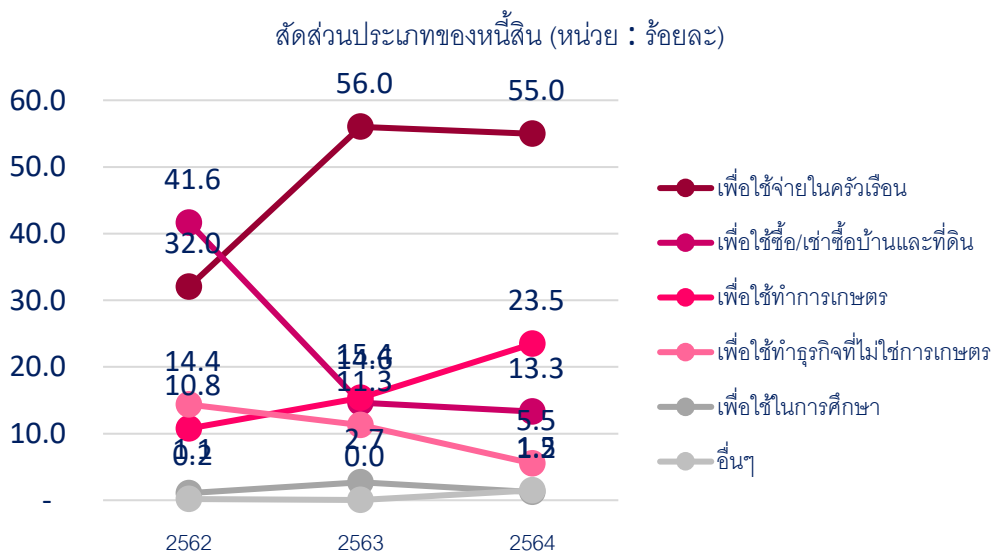
เมื่อพิจารณาข้อมูลรายได้และหนี้สินของครัวเรือน จะพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชากร มีจำนวนใกล้เคียงกันในแต่ละปี โดยในปี 2564 มีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ในขณะที่หนี้สินในปี 2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

ภาพที่ 11 จำนวนรายได้และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในปี 2564 หนี้สินของประชากรถูกกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนสูงสุด ร้อยละ 55 รองลงมาคือเพื่อใช้ทำการเกษตร ร้อยละ 23.5 และเพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน ร้อยละ 13.3 และ จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา 3 ปี ที่ผ่านมานี้ หนี้สินเพื่อการใช้จ่ายในครัวเรือนมีสัดส่วนสูงกว่าหนี้สินอื่นๆ ซึ่งอาจจะต้องเฝ้าระวังความเสี่ยงการเกิดหนี้เสียในครัวเรือน จากการกู้ยืมหนี้สินที่ไม่เกิดการลงทุน

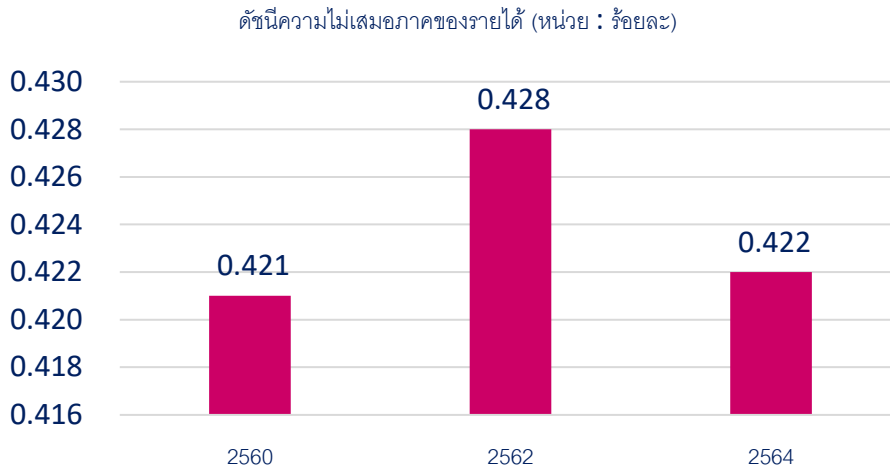

ภาพที่ 12 สัดส่วนประเภทหนี้สิน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(2) ดัชนีความไม่เสมอภาคของรายได้

ตั้งแต่ปี 2560-2564 ดัชนีความไม่เสมอภาคของรายได้ ในจังหวัดสุรินทร์ มีอัตราคงที่ โดยในปี 2564 มีความไม่เสมอภาคของรายได้ ร้อยละ 0.422

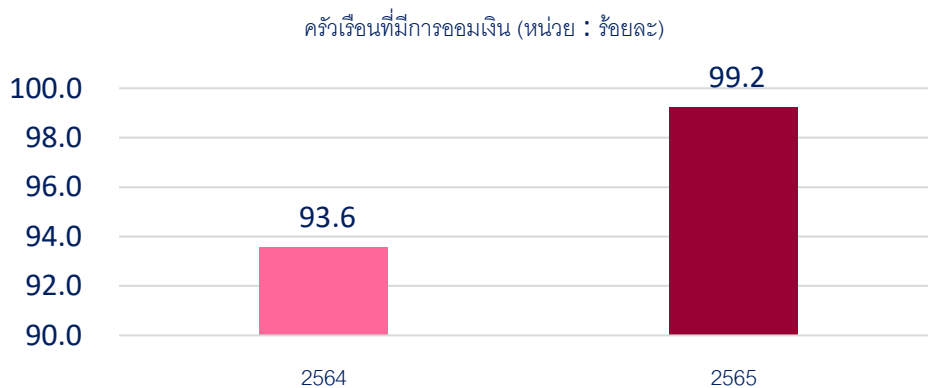

ภาพที่ 13 ดัชนีความไม่เสมอภาคของรายได้

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(3) ครัวเรือนที่มีการออมเงิน

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าช่วงปี 2564 สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ครัวเรือนที่มีการออมเงินมีสัดส่วนลดลง แต่กลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2565 โดยครัวเรือนร้อยละ 99.2 มีการเก็บออมเงิน

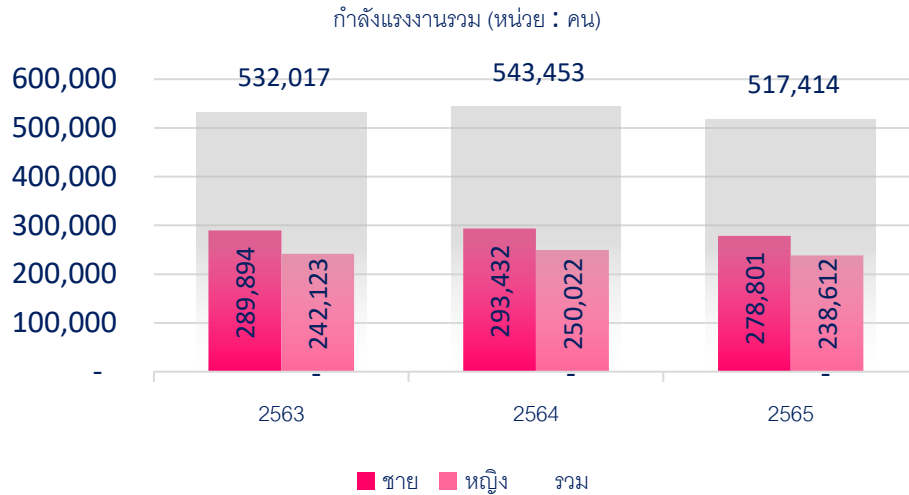
ภาพที่ 14 ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน

ที่มา : การสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน

2.3.3 ภาวะการมีงานทำ

(1) กำลังแรงงาน

สถานการณ์กำลังแรงงานของจังหวัดสุรินทร์มีจำนวนลดลง โดยในปี 2565 มีกำลังแรงงานทั้งสิ้น 517,414 คน โดยมีสัดส่วนกำลังแรงงานชายสูงกว่ากำลังแรงงานหญิง

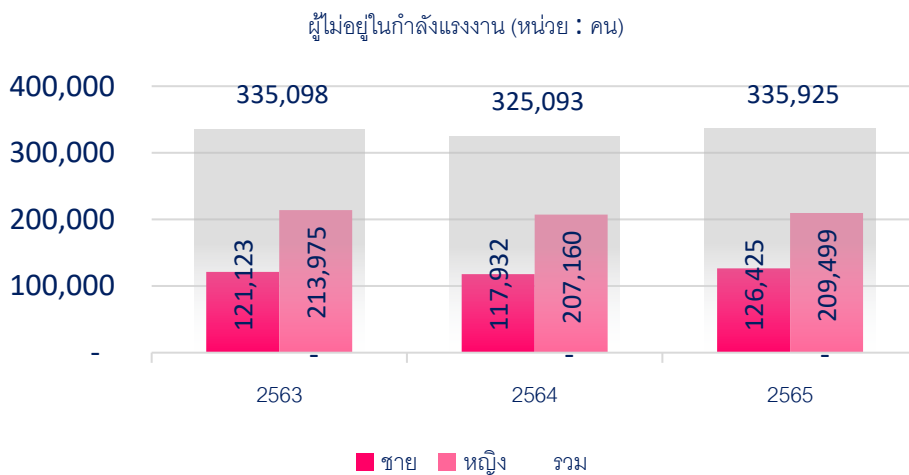

ภาพที่ 15 จำนวนกำลังแรงงาน

หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในขณะเดียวกัน ปี 2565 จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งสิ้น 335,925 คน โดยมีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าชาย

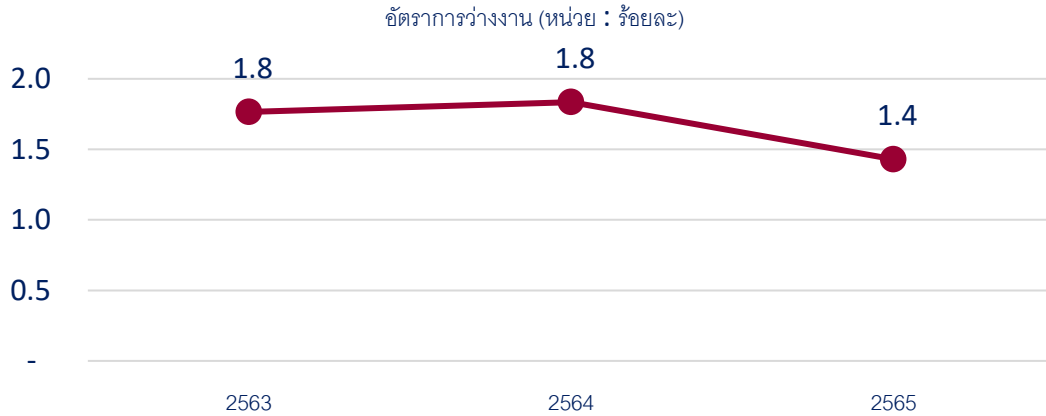
ภาพที่ 16 จำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน

หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(2) อัตราการว่างงาน

จังหวัดสุรินทร์มีอัตราการว่างงานในปี 2565 มีแนวโน้มลดลง เหลือเพียงร้อยละ 1.4 เมื่อเทียบกับปี 2564 ที่มีอัตราการว่างงานร้อยละ 1.8

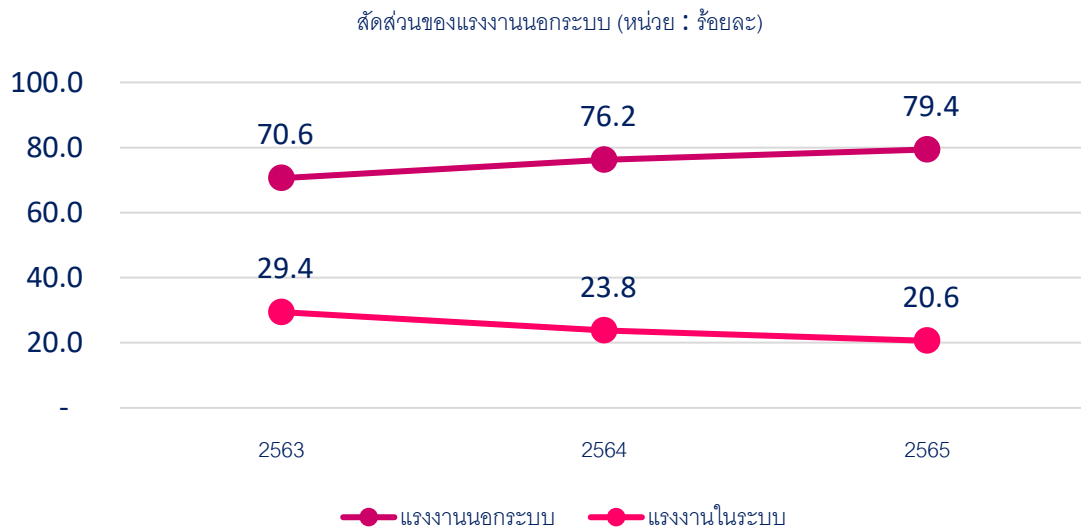

ภาพที่ 17 อัตราการว่างงาน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(3) แรงงานนอกระบบ

จังหวัดสุรินทร์มีสัดส่วนของแรงงานนอกระบบ สูงกว่าแรงงานในระบบ โดยในปี 2565 มีแรงงานนอกระบบ ร้อยละ 79.4 และแรงงานในระบบ ร้อยละ 20.6

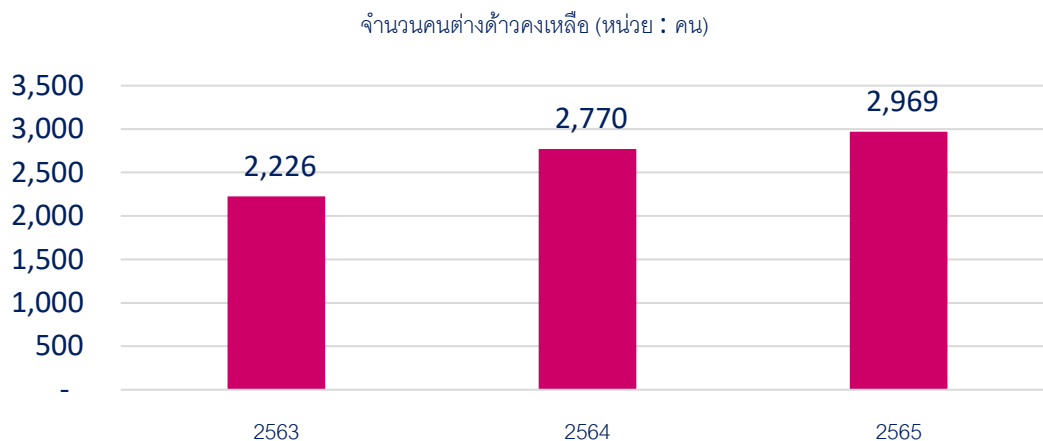

ภาพที่ 18 ร้อยละของแรงงานนอกระบบ

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(4) การทำงานของคนต่างด้าว

จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนการทำงานของคนต่างด้าว เพิ่มขึ้นจากปี 2564 จากจำนวน 2,770 คน เพิ่มขึ้นเป็น 2,969 คน

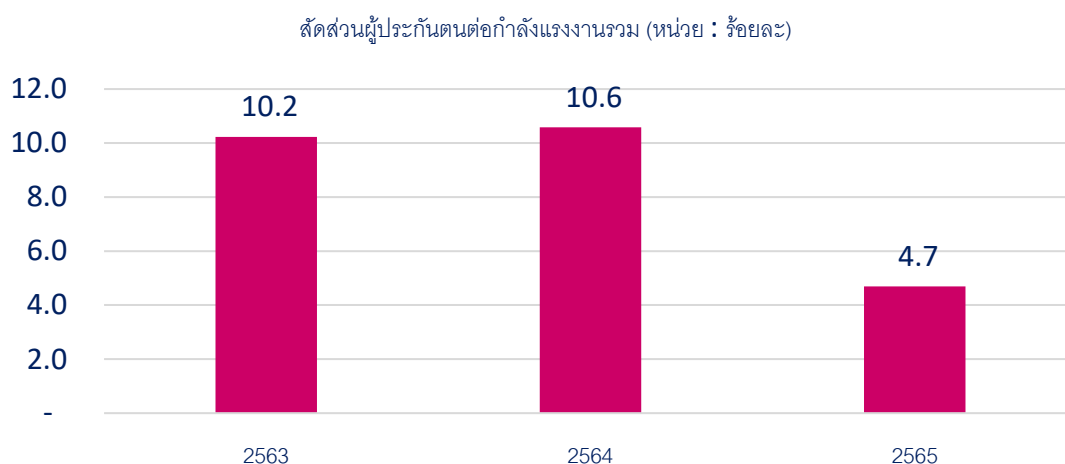

ภาพที่ 19 จำนวนคนต่างด้าวกงเหลือ

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.3.4 ผู้ประกันตน

ข้อมูลสัดส่วนผู้ประกันตนในมาตรา 33 และมาตรา 39 ต่อกำลังแรงงานรวม พบว่า จังหวัดสุรินทร์มี สัดส่วนของผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงานลดลง โดยในปี 2563 ร้อยละ 10.2 ปี 2564 ร้อยละ 10.6 และปี 2565 ร้อยละ 4.7 ตามลำดับ

ภาพที่ 20 สัดส่วนผู้ประกันตนในมาตรา 33 และมาตรา 39

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.4 ประเด็นด้านการศึกษา

2.4.1 สถานศึกษา

ข้อมูลปี 2566 พบว่า จังหวัดสุรินทร์ มีสถานศึกษาในระบบแบ่งออกเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 829 แห่ง สถานศึกษาโรงเรียนเอกชน 12 แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 8 แห่ง สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 4 แห่ง สถานศึกษาภายในท้องถิ่น 568 แห่ง สถานศึกษาสังกัดสำนักพระพุทธศาสนา 8 แห่ง และมีสถานศึกษานอกระบบ กศน. 18 แห่ง รวมสถานศึกษาภายในจังหวัดสุรินทร์ทั้งหมด 1,447 แห่ง

ตารางที่ 3 สถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด ปีการศึกษา 2566

รายการสถานศึกษา (หน่วย : แห่ง)							
ในระบบ						นอกระบบ	รวม
สพฐ.	เอกชน	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	ท้องถิ่น	สำนักพุทธ	กศน.	รวม
829	12	8	4	568	8	18	1,447

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

2.4.2 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ

ข้อมูลปี 2566 พบว่า เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ ในระดับประถมศึกษา มีจำนวน 95,724 คน และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 45,227 คน

ตารางที่ 4 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2566

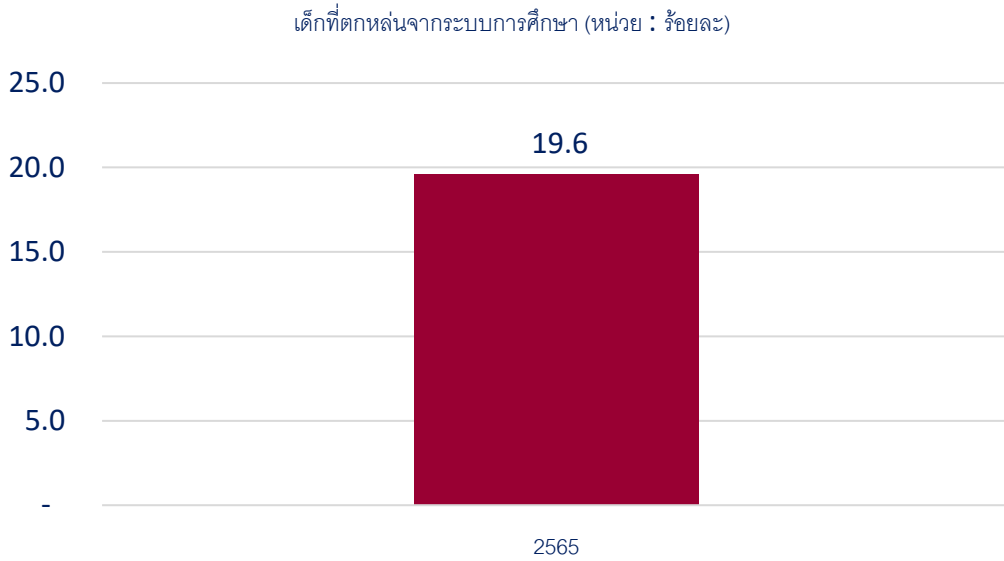
เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ (หน่วย : คน)	จำนวน
ประถมศึกษา	95,724
มัธยมศึกษาตอนต้น	45,227

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

2.4.3 กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา

(1) เด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา

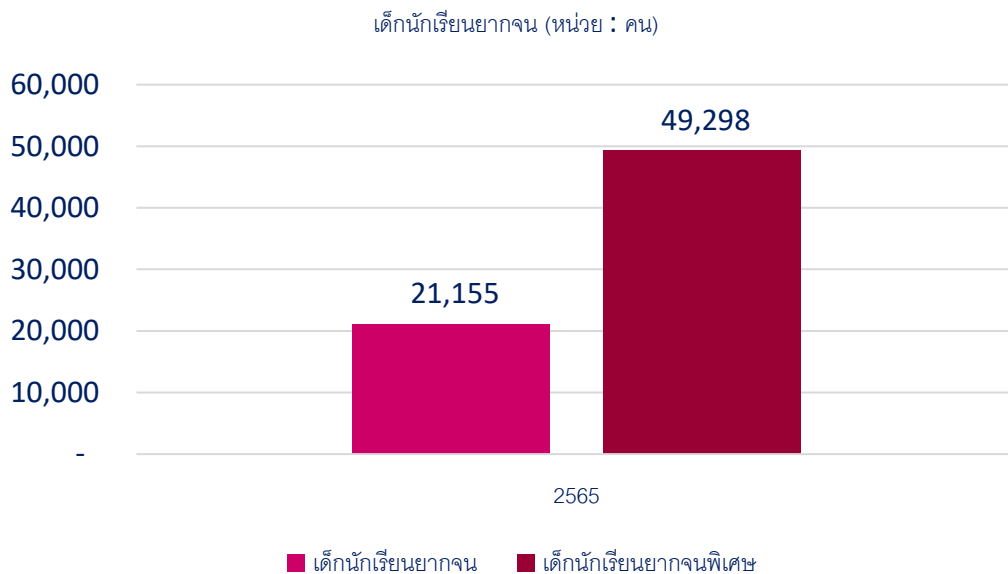
ในปี 2565 จังหวัดสุรินทร์มีเด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา ร้อยละ 19.6 ซึ่งจังหวัดสุรินทร์ มีสัดส่วนเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษาสูงสุด ติดอันดับที่ 4 ของประเทศ

ภาพที่ 21 จำนวนเด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา
ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (iSEE)

(2) เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

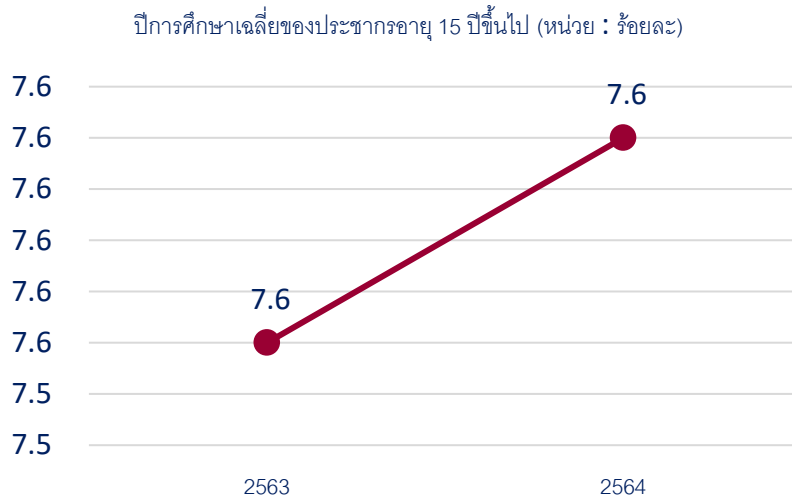
ในปี 2565 จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนเด็กนักเรียนยากจน 21,155 คน และจำนวนเด็กนักเรียนยากจนพิเศษ 49,298 คน ซึ่งจังหวัดสุรินทร์มีจำนวนเด็กนักเรียนยากจนและจำนวนเด็กยากจนพิเศษติดอันดับที่ 4 ของประเทศ

ภาพที่ 22 จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ
ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (iSEE)

2.4.4 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปของจังหวัดสุรินทร์ ในปี 2563 - 2564 มีค่าเฉลี่ยของประชากรเท่ากัน คือ 7.6 ปี

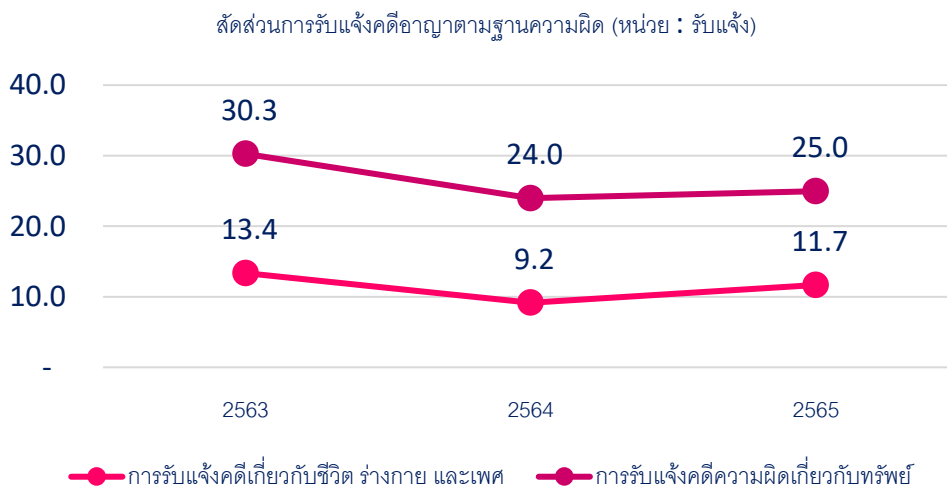
ภาพที่ 23 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2.5 ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.5.1 การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด

ข้อมูลการรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่า มีแนวโน้มลดลงในปี 2564 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2565 มีการรับแจ้ง 25.0 ต่อประชากร 100,000 คน ในขณะที่ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ มีสัดส่วนน้อยกว่า และมีการรับแจ้งเพียง 11.7 ต่อประชากร 100,000 คน

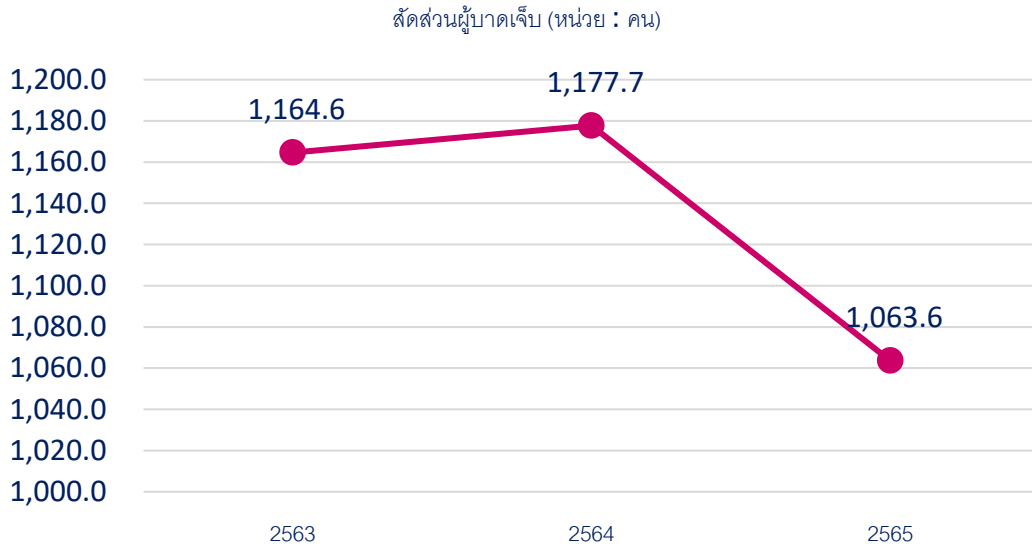

ภาพที่ 24 การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

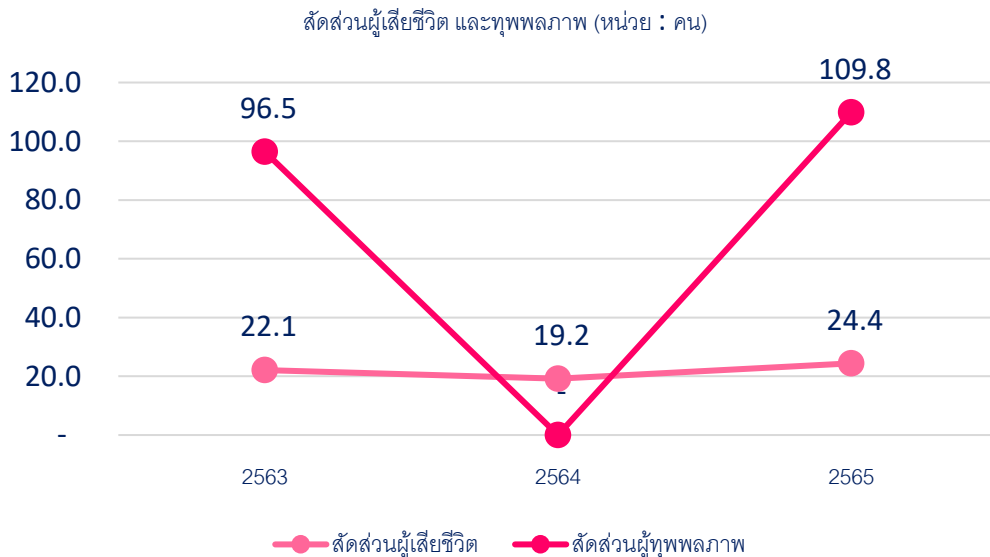
2.5.2 อุบัติเหตุบนท้องถนน

ข้อมูลอุบัติเหตุบนท้องถนนของจังหวัดสุรินทร์ พบว่า สัดส่วนผู้บาดเจ็บต่อประชากร 100,000 คน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2564 และกลับมามีค่าลดลงในปี 2565 คือ 1,063.6

ภาพที่ 25 สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (Thai RSC)

ในขณะที่ ปี 2565 จังหวัดสุรินทร์มีสัดส่วนผู้ทุพพลภาพ 109.8 ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าผู้เสียชีวิต

ภาพที่ 26 สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (Thai RSC)

2.6 ด้านที่อยู่อาศัย

ข้อมูลชุมชนผู้มีรายได้น้อยของจังหวัดสุรินทร์ พบว่ามีชุมชน จำนวน 4 ชุมชน โดยแบ่งเป็นชุมชนชานเมือง 4 ชุมชน จำนวน 1,066 ครัวเรือน มีประชากร 2,100 คน

ตารางที่ 5 ชุมชนผู้มีรายได้น้อย ปี 2565

จำนวนชุมชน	ชุมชนแออัด		ชุมชนเมือง		ชุมชนชานเมือง		จำนวนบ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
	ชุมชน	ครัวเรือน	ชุมชน	ครัวเรือน	ชุมชน	ครัวเรือน			
4	-	-	-	-	4	1,066	1,066	1,066	2,100

ที่มา : กองยุทธศาสตร์และสารสนเทศที่อยู่อาศัย ฝ่ายวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ

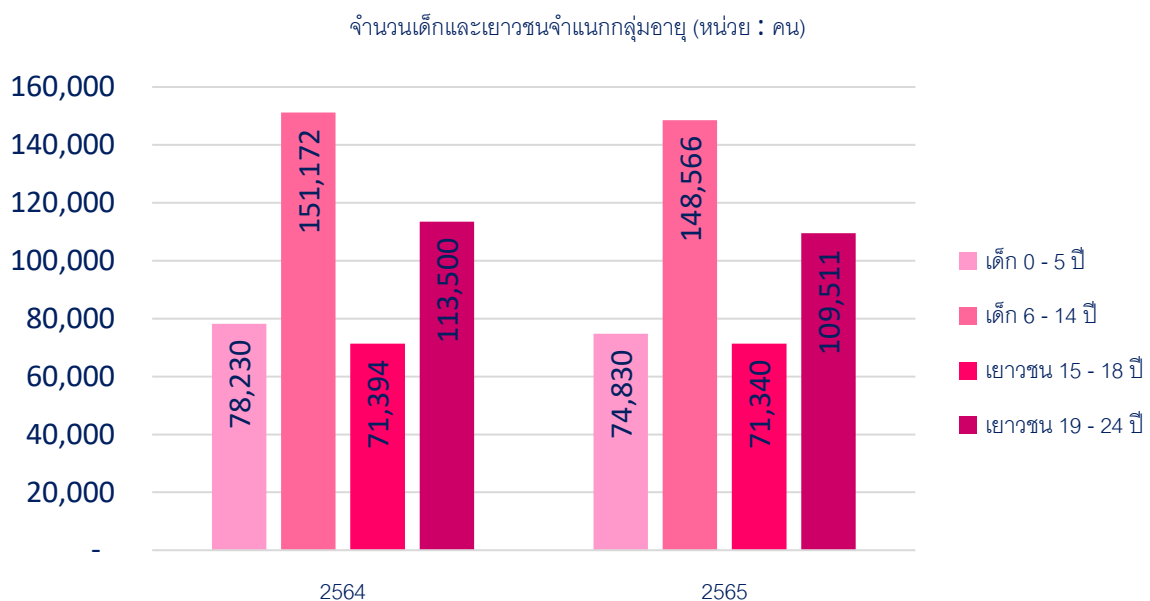
สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด

3.1 ด้านเด็กและเยาวชน

3.1.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

ข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ ในจังหวัดสุรินทร์แสดงให้เห็นว่าในปี 2565 มีเด็กและเยาวชนอายุ 0 – 5 ปี 74,830 คน 6 – 14 ปี 148,566 คน 15 – 18 ปี 71,340 คน และ 19 – 24 ปี 109,511 คน

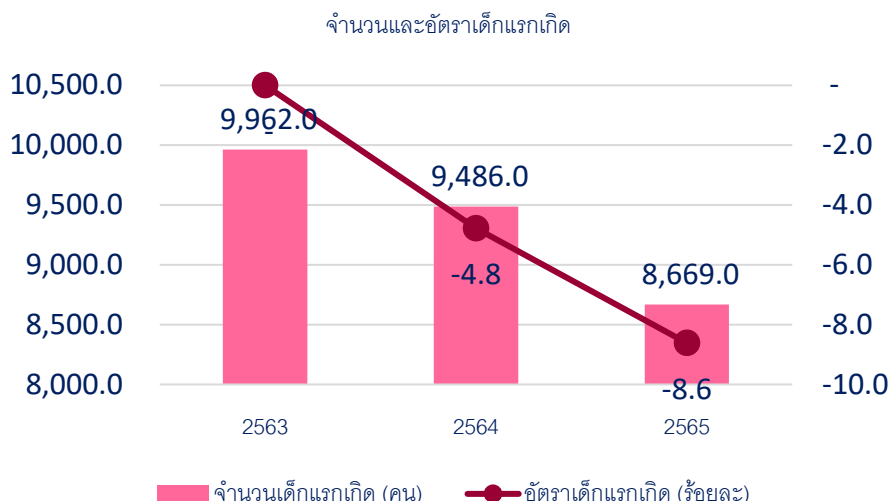

ภาพที่ 27 จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(2) จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด

การเกิดน้อยลง เป็นสถานการณ์ทางสังคมที่ประเทศไทย กำลังเผชิญอยู่ จำนวนเด็กแรกเกิดของประเทศไทยในแต่ละปี ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด โดยจำนวนเด็กแรกเกิดของจังหวัดสุรินทร์ในปี 2563 มีจำนวน 9,962 คน ลดลงเหลือ 9,486 คน ในปี 2564 และเกิดลดน้อยลงอีก ในปี 2565 คือ 8,699 คน เมื่อเทียบอัตราการเกิดก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยอัตราเด็กแรกเกิดในปี 2564 ลดลงจากปี 2563 – 4.8 ในขณะที่ปี 2565 ลดลง – 8.6

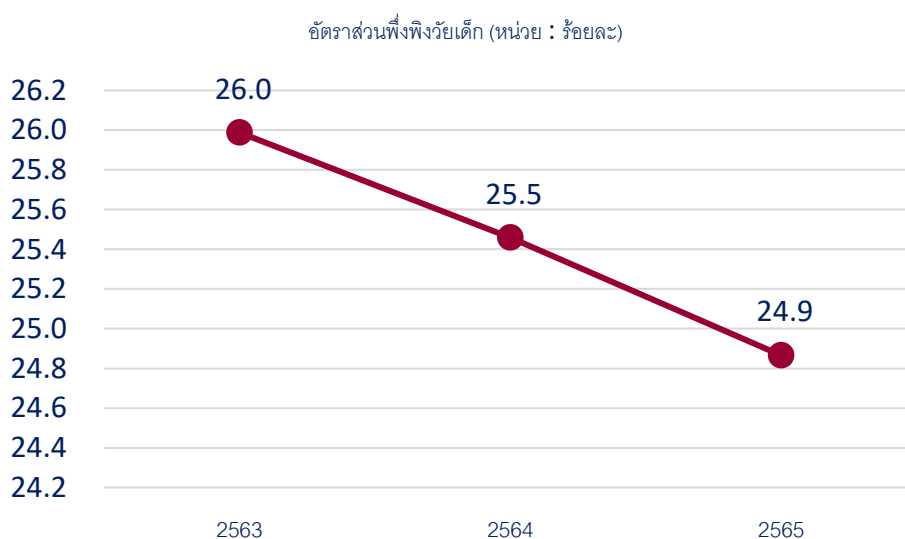

ภาพที่ 28 จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(3) อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก

การที่เด็กและเยาวชนมีจำนวนลดน้อยลง ส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงวัยเด็ก มีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย อย่างไรก็ตามเด็กและเยาวชนถือเป็นกำลังแรงงานของประเทศ หากจำนวนเด็กและเยาวชนของประเทศประเทศไทยลดลง ย่อมส่งผลให้ในระยะยาวจำนวนกำลังแรงงานของประเทศลดลงตามไปด้วย วัยแรงงานจึงยังคงต้องแบกรับภาระพึ่งพิงวัยเด็กต่อไปในอนาคต ดังนั้น แม้ว่าจำนวนเด็กและเยาวชนจะลดน้อยลง แต่การส่งเสริมสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชนจึงยังคงเป็นสิ่งจำเป็น และควรพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย เพราะถือเป็นนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาทางประชากรในทางอ้อมได้

ภาพที่ 29 อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก

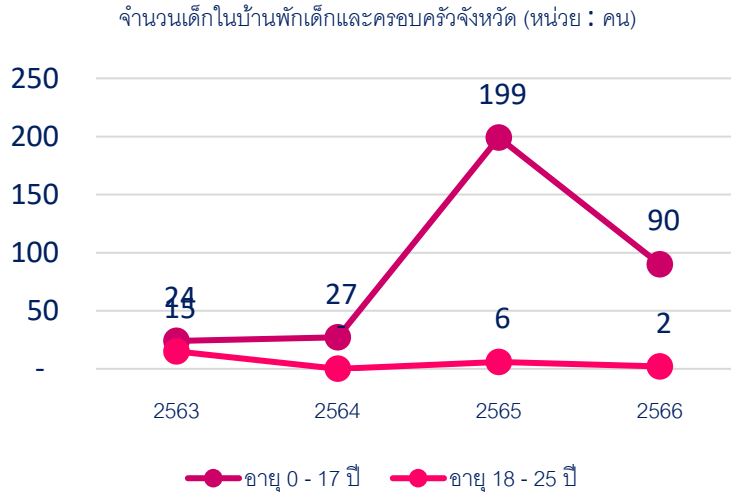
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

3.1.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.1.2.1 เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง

(1) เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

สำหรับจำนวนเด็กและเยาวชนในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุรินทร์ พบว่า แนวโน้มของเยาวชนอายุ 18 – 25 ปี ในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่เด็กและเยาวชนอายุ 0 – 17 ปี มีสถิติการใช้บริการบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเพิ่มขึ้น

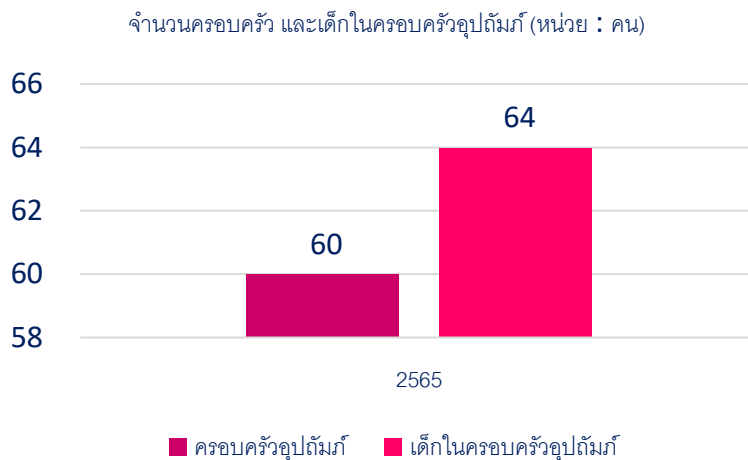

ภาพที่ 30 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน

(2) เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

สำหรับสถานการณ์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ พบว่า ในปี 2565 จังหวัดสุรินทร์มีครอบครัวอุปถัมภ์ทั้งสิ้น 60 ครอบครัว และมีเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 64 คน

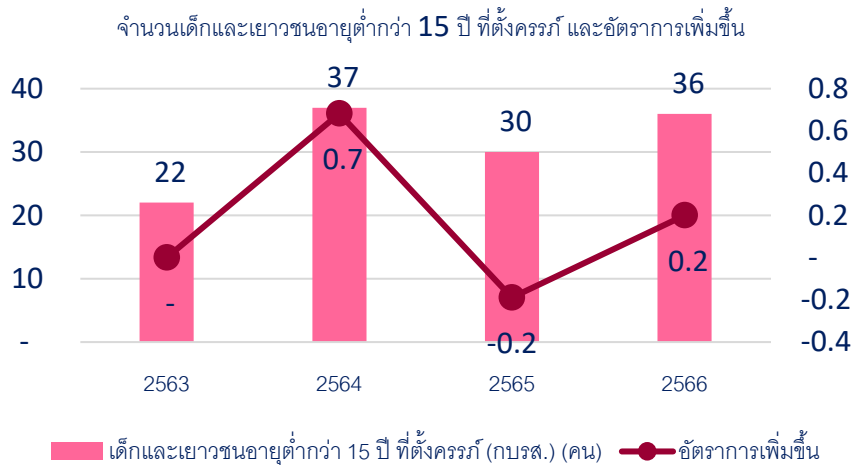
ภาพที่ 31 จำนวนครอบครัว และเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน

3.1.2.2 แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรรภ์ (กบรส.)

ข้อมูลปี 2566 แสดงให้เห็นจำนวนและสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรรภ์ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 36 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2

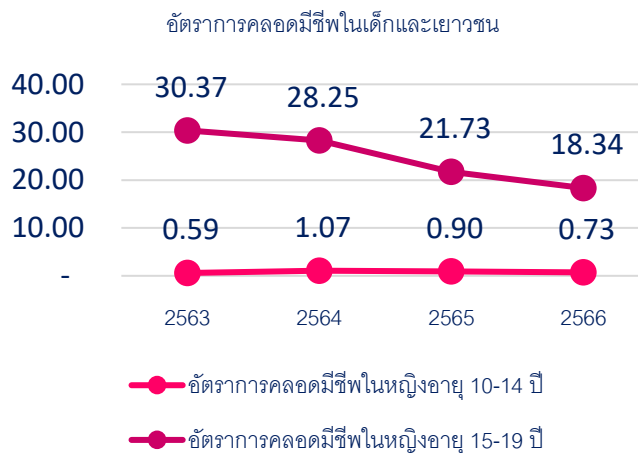

ภาพที่ 32 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรรภ์ และอัตราการเพิ่มขึ้น

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(2) อัตราการคลอดมีชีพในเด็กและเยาวชน

แม้ว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรรภ์ในปี 2566 จะมีจำนวนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2565 แต่เมื่อพิจารณาอัตราการคลอดมีชีพ จะพบว่าแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยในปี 2566 อัตราการคลอดมีชีพในเด็กอายุ 10 – 14 ปี ลดลงเหลือเพียง 0.73 และในหญิงอายุ 15 – 19 ปี ลดลงเหลือเพียง 18.34 ต่อประชากร 1,000 คน แนวโน้มการเฝ้าระวังอัตราคลอดมีชีพในเด็กและเยาวชนที่ลดลงเป็นผลมาจากการบังคับใช้ พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

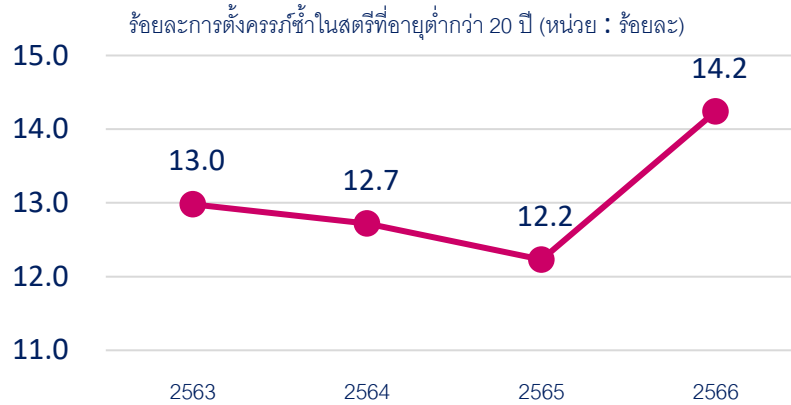
ภาพที่ 33 อัตราการคลอดมีชีพในเด็กและเยาวชน

หมายเหตุ ข้อมูลเปรียบเทียบไตรมาสที่ 2 ของทุกปี

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(3) ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

ทั้งนี้ ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยในปี 2565 การตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 12.2 และในปี 2566 เพิ่มขึ้นเป็น 14.2 ตามลำดับ

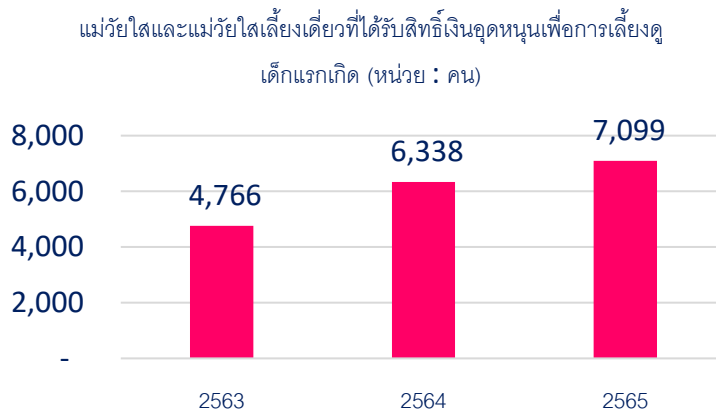

ภาพที่ 34 ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(4) แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ในภาพรวมแม่สถานการณ์แม่วัยใสอาจจะมีทิศทางที่ดีขึ้น จากอัตราคลอดมีชีพที่มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ แต่ยังคงต้องให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนสวัสดิการเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยเฉพาะกลุ่มแม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว ข้อมูลที่ผ่านมาในปี 2563 – 2565 ชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงสวัสดิการของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2565 มีแม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 7,099 คน

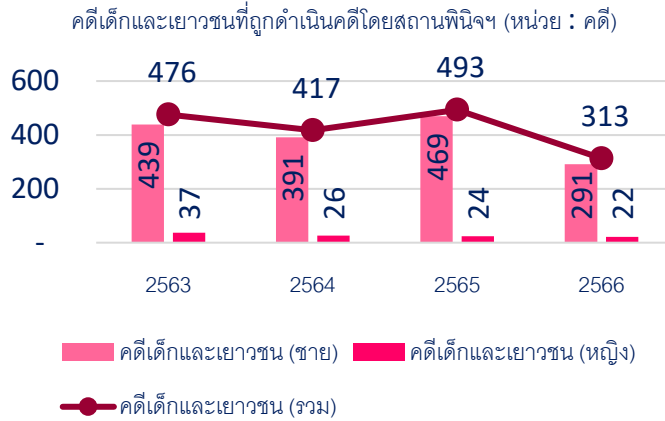
ภาพที่ 35 จำนวนแม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน

3.1.2.3 ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน

(1) จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ มีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2564 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีทั้งสิ้น 417 คดี แต่ในปี 2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 493 คดี และกลับมา มีแนวโน้มลดลงในปี 2566 ข้อมูลในไตรมาสที่ 2 พบว่า มีจำนวนคดีทั้งสิ้น 313 คดี

ภาพที่ 36 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

(2) พฤติกรรมเด็กและเยาวชน และความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน

สำหรับความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนของจังหวัดสุรินทร์ หากเปรียบเทียบปี 2564 จะมีจำนวนน้อยที่สุด อาจเป็นสาเหตุมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้โอกาสในการถูกรกระทำ ความรุนแรงนอกครอบครัวลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์กลับมาสู่ภาวะปกติ ความรุนแรงนอกครอบครัว ก็กลับมาเพิ่มขึ้น ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับปี 2563

ตารางที่ 6 พฤติกรรมเด็กและเยาวชน และความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน

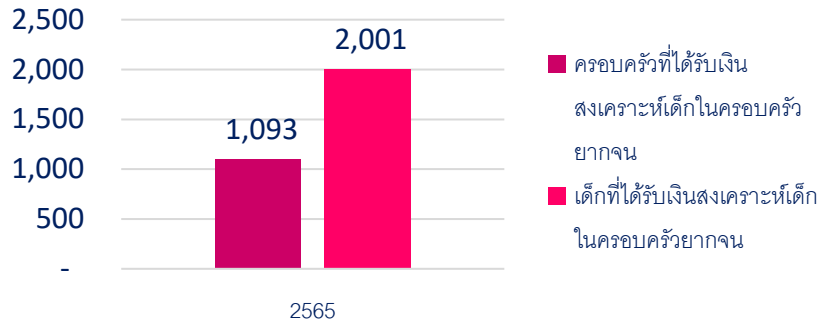
ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)	ปีฐานข้อมูล			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	476	417	493	313
เด็กถูกรกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว (รวม)	25	7	38	16
- ด้านร่างกาย	17	0	30	16
- ด้านจิตใจ	0	0	1	0
- ด้านเพศ	8	7	7	0
เด็กถูกรกระทำ ความรุนแรงนอกครอบครัว (รวม)	42	40	65	76
- ด้านร่างกาย	35	18	33	17
- ด้านจิตใจ	7	10	23	59
- ด้านเพศ	0	7	7	0

3.1.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน

(1) เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

สำหรับสวัสดิการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน พบว่า ในปี 2565 มีครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็ก 2,001 ครอบครัว ครอบคลุมเด็กและเยาวชนจำนวน 1,093 คน

เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน (หน่วย : คน)

ภาพที่ 37 จำนวนครอบครัวและเด็กที่เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน
ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน

(2) สภาเด็กและเยาวชน

ข้อมูลจำนวนสภาเด็กและเยาวชน พบว่า ในปี 2565 จังหวัดสุรินทร์มีสภาเด็กและเยาวชนจำนวน 190 แห่ง

ตารางที่ 7 สภาเด็กและเยาวชน

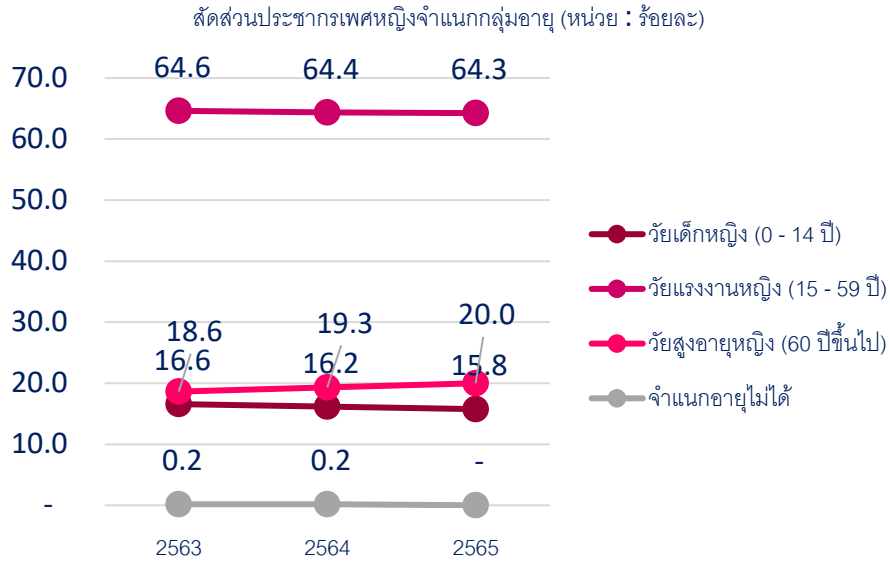
สภาเด็กและเยาวชน (หน่วย : แห่ง)	จำนวน
จำนวนสภาเด็กและเยาวชน	190

3.2 ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

3.2.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

(1) สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ

ในประเด็นด้านสัดส่วนเฉพาะประชากรเพศหญิง จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ในปี 2563 – 2565 สัดส่วนประชากรเพศหญิงวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2565 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพศหญิง ร้อยละ 18.6 เพิ่มขึ้นเป็น 19.3 และในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็น 20.0 ในขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงาน มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นถึงความทับซ้อนของประเด็นด้านเพศและความสูงอายุ ซึ่งสามารถนำไปสู่การบูรณาการในประเด็นเหล่านี้ได้

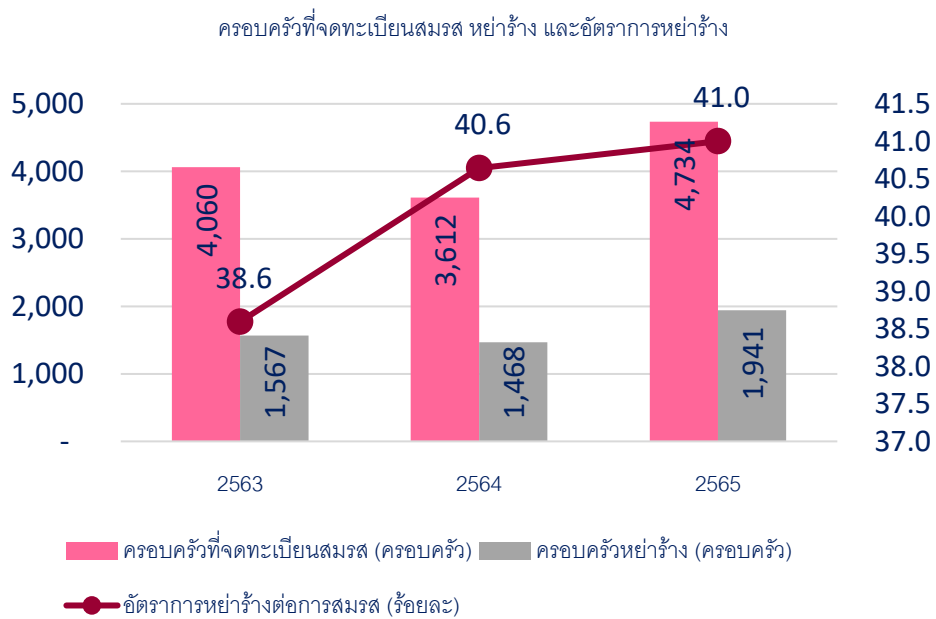

ภาพที่ 38 สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(2) ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการจดทะเบียนสมรสและการหย่าร้าง ข้อมูลจากสถิติแสดงให้เห็นว่า อัตราการหย่าร้างต่อการสมรส มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนแล้ว ครอบครัวมีการหย่าร้างเพิ่มขึ้น โดยในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41 แปลความหมายได้ว่า ในการจดทะเบียนสมรส 100 คู่ จะมีคู่ที่จดทะเบียนหย่าถึง 41

ภาพที่ 39 ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

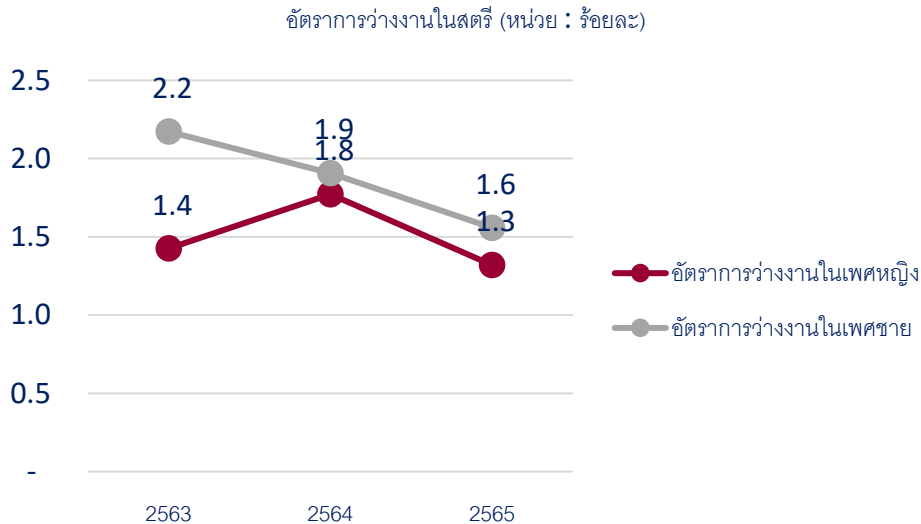
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

3.2.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.2.2.1 สตรีกลุ่มเปราะบาง

(1) อัตราการว่างงานในสตรี

สำหรับอัตราการว่างงานในสตรี เปรียบเทียบกับกำลังแรงงานจำแนกตามเพศ พบว่า ในปี 2564 - ปี 2565 อัตราการว่างงานในเพศหญิง ลดลงต่ำกว่าอัตราการว่างงานในเพศชาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรีเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

ภาพที่ 40 อัตราการว่างงานในสตรี

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.2.2.2 ความรุนแรงในสตรีและครอบครัว

สำหรับความรุนแรงในสตรีและครอบครัว ในปี 2563 - 2566 พบว่า ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน มีแนวโน้มเพิ่ม โดยเป็นความรุนแรงด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และการถูกล่วงละเมิดทางเพศตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความรุนแรงในสตรีและครอบครัว

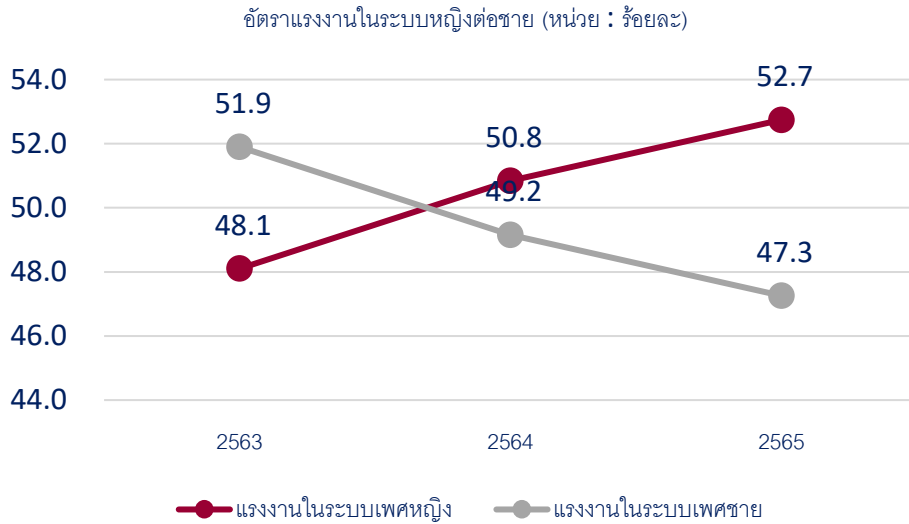
ความรุนแรงในสตรีและครอบครัว (หน่วย : ครอบครัว/ คน)	ปีฐานข้อมูล			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน	0	8	12	30
สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกาย/ จิตใจ (รวม)	12	22	13	32
- ด้านร่างกาย	8	18	11	19
- ด้านจิตใจ	4	4	2	13
สตรีที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ	0	1	0	0

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

3.2.2.3 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

(1) อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

ในประเด็นด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ พบว่า อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย ในปี 2565 มีสัดส่วนของแรงงานในระบบเพศหญิง เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 52.7 ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นแนวโน้มที่ดีขึ้น

ภาพที่ 41 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(2) สัดส่วนของสตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จากข้อมูลพบว่า จำนวนสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดสุรินทร์ ประเภท บุคคล มีจำนวน 398,283 คน

ตารางที่ 9 สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (หน่วย : คน)	จำนวน
สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	398,283

3.2.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

สำหรับเครือข่าย/ สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า มีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ทั้งสิ้น 158 แห่ง มาตรฐาน ศพค. 5 แห่ง โรงเรียนครอบครัว 6 แห่ง องค์กรสาธารณะประโยชน์ 2 แห่ง และศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว (ศปก.ต.) 6 แห่ง

เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว (หน่วย : แห่ง)

ภาพที่ 42 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

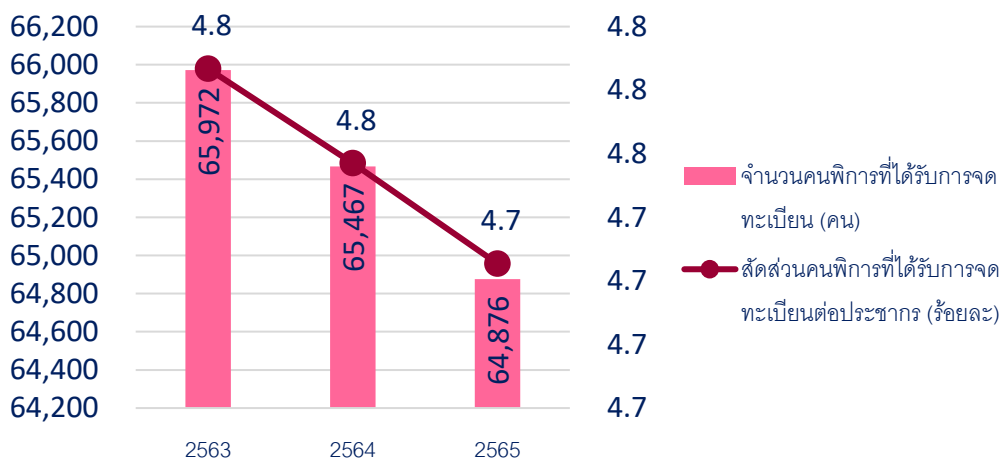
3.3 ด้านคนพิการ

3.3.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ

(1) สัดส่วนคนพิการต่อประชากร

ในปี 2563 – 2565 พบว่า มีคนพิการได้รับการจดทะเบียนลดลง โดยในปี 2565 มีผู้พิการได้รับการจดทะเบียนทั้งสิ้น 64,876 คน เปรียบเทียบสัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนต่อประชากร คือ ร้อยละ 4.8 ลดลงจากปี 2563 และปี 2564 เล็กน้อย

สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนต่อประชากร

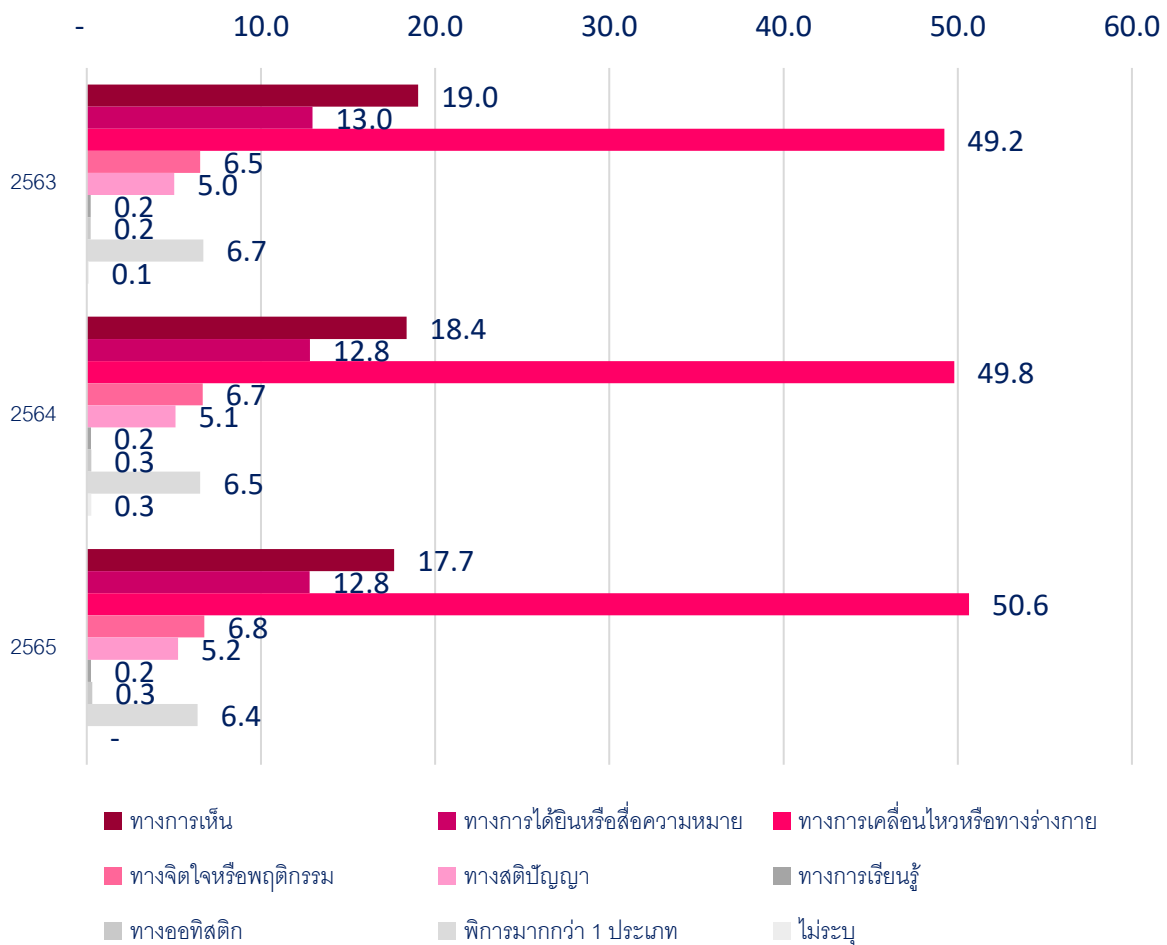
ภาพที่ 43 จำนวนและสัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(2) จำนวนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า ในปี 2565 ส่วนใหญ่เป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ ทางการเห็น ร้อยละ 17.7 ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ 12.8 ทางจิตใจหรือพฤติกรรม ร้อยละ 6.8 และทางสติปัญญา ร้อยละ 5.2

สัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 44 สัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

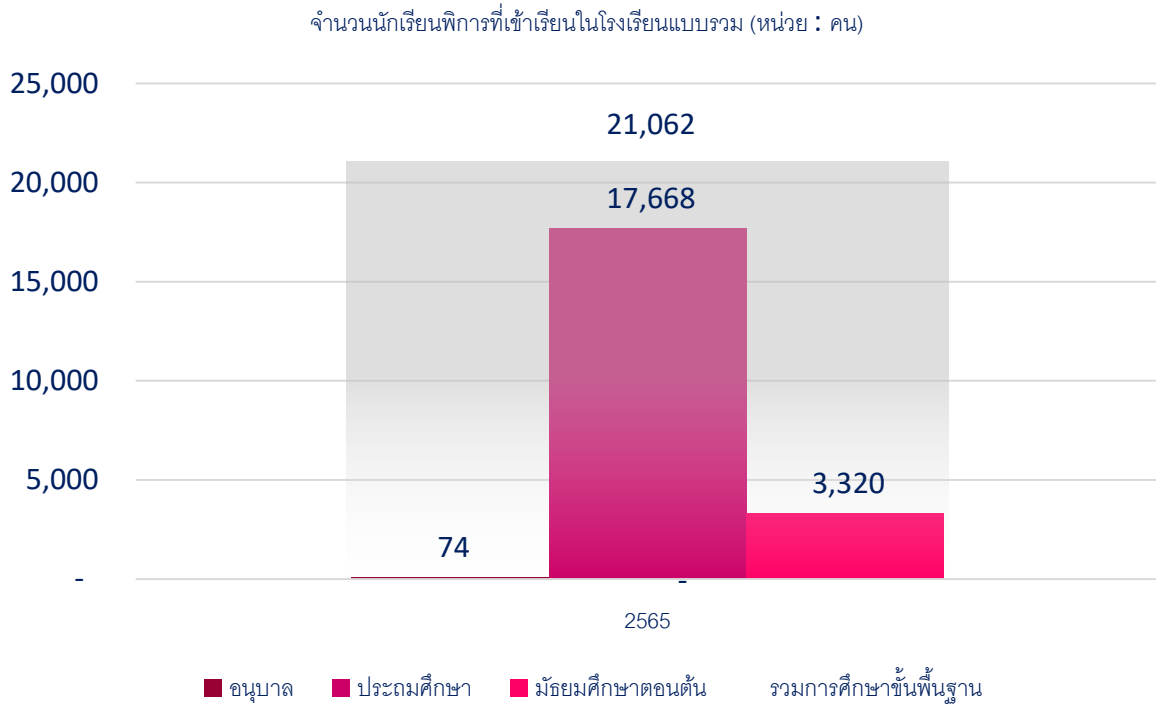
ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

3.3.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.3.2.1 การศึกษาของคนพิการ

(1) จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

ในปี 2565 มีจำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม ทั้งหมด 21,062 คน โดยแบ่งเป็นอนุบาล 74 คน ประถมศึกษา 17,668 คน และมีมัธยมศึกษาตอนต้น 3,320 คน

ภาพที่ 45 จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) ร้อยละของคนพิการที่ได้รับการศึกษา

ในปี 2563 – 2565 พบว่าคนพิการที่ได้รับการศึกษา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกๆปี จากร้อยละ 98.26 ในปี 2563 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 98.39 ในปี 2566 แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการได้รับการศึกษาสำหรับคนพิการ

ตารางที่ 10 คนพิการที่ได้รับการศึกษา

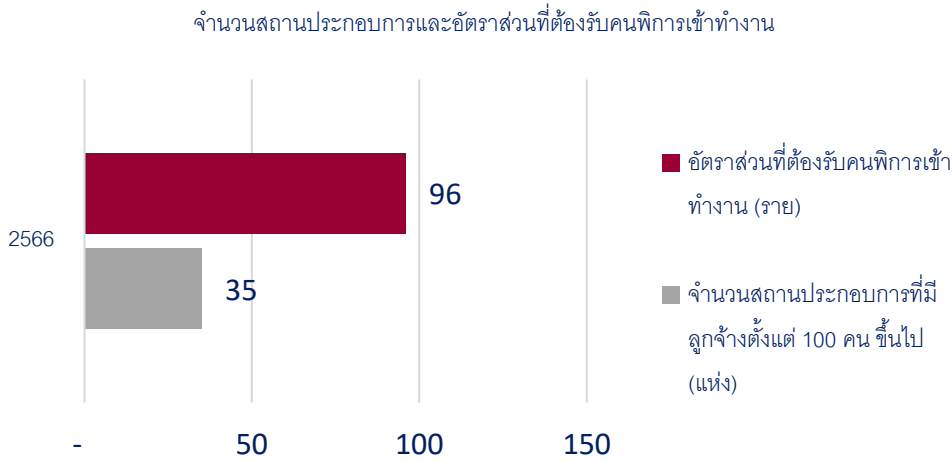
คนพิการที่ได้รับการศึกษา	ปีฐานข้อมูล			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
จำนวนเป้าหมาย	53,681	56,120	58,905	62,490
จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษา	52,748	55,167	57,925	61,487
ร้อยละ	98.26	98.30	98.34	98.39

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

3.3.2.2 การทำงานของคนพิการ

(1) จำนวนสถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

ข้อมูลในปี 2566 พบว่า ในจังหวัดสุรินทร์มีสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป จำนวน 35 แห่ง เมื่อคำนวณอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน พบว่าจะต้องรับจำนวนทั้งหมด 96 คน

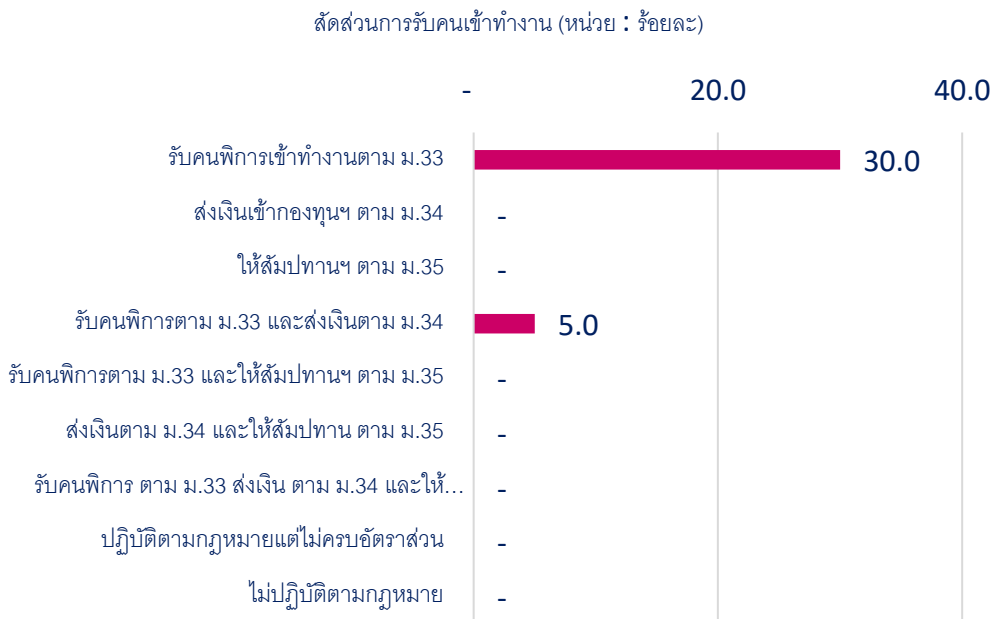

ภาพที่ 46 การรับคนพิการเข้าทำงาน

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(2) สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน

อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน จากจำนวนสถานประกอบการทั้งหมดของจังหวัดสุรินทร์ พบว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่จะรับคนพิการเข้าทำงานตาม ม.33 ร้อยละ 30

ภาพที่ 47 สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

3.3.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านคนพิการ

ข้อมูลในปี 2566 พบว่า ในจังหวัดสุรินทร์มีศูนย์บริการคนพิการ จำนวน 35 แห่ง และองค์กรด้านคนพิการ จำนวน 32 แห่ง
ตารางที่ 11 เครือข่ายด้านคนพิการ

เครือข่ายด้านคนพิการ (หน่วย : แห่ง)	จำนวน
ศูนย์บริการคนพิการ	35
องค์กรด้านคนพิการ	32

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

ในปี 2565 คนพิการในจังหวัดสุรินทร์ที่ได้รับเบี้ยยังชีพ มีจำนวน 65,318 คน เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากปี 2563 - ปี 2564 ในขณะที่ปี 2566 แม้จะเป็นข้อมูลกลางปี ก็มีจำนวนสูงถึง 63,265 คน แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อสวัสดิการด้านคนพิการ
ตารางที่ 12 สวัสดิการด้านคนพิการ

สวัสดิการด้านคนพิการ (หน่วย : คน)	ปีฐานข้อมูล			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
จำนวนการให้บริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ	37	38	22	25
จำนวนคนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	61,502	64,339	65,318	63,265
การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	745	538	859	579

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

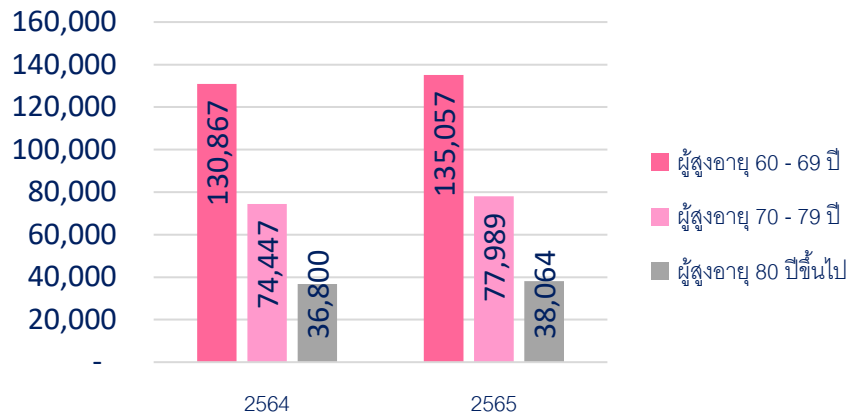
3.4 ด้านอาหาร

3.4.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านอาหาร

(1) จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ

เมื่อจำแนกผู้สูงอายุตามกลุ่มอายุของจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ในปี 2565 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุ 60 – 69 ปี จำนวน 135,057 คน รองลงมาคือ 70 – 79 ปี จำนวน 77,989 คน และ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 38,604 คน

จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ (หน่วย : คน)

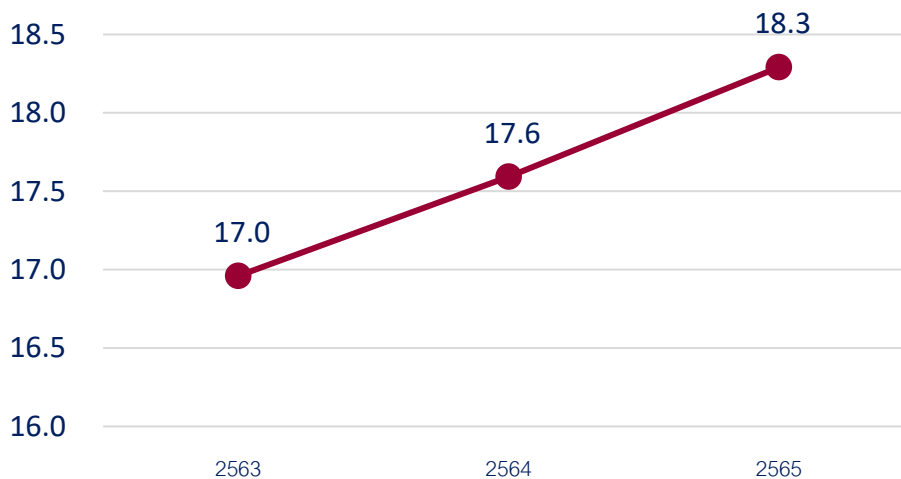
ภาพที่ 48 จำนวนผู้สูงอายุ

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(2) สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

ในช่วงปี 2563 – 2565 นั้น สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 มีผู้สูงอายุร้อยละ 17 ต่อประชากร มีอัตราเพิ่มขึ้นในปี 2564 เป็นร้อยละ 17.6 และในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.3 ด้วยสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อสถานการณ์ดังกล่าวและมีการเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 49 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

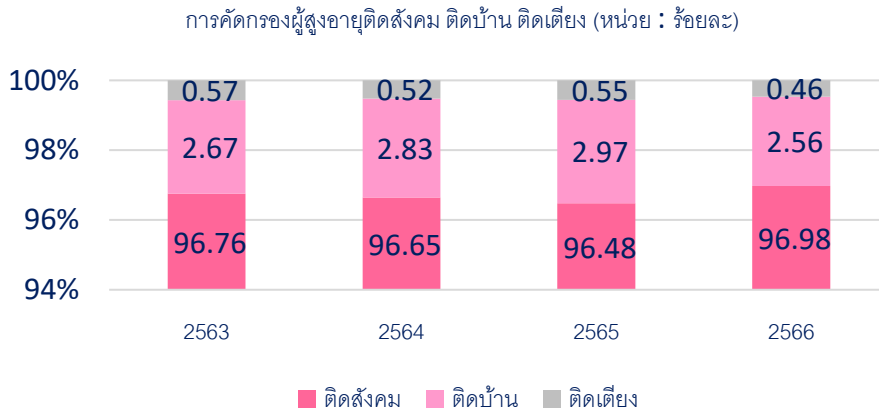
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

3.4.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.4.2.1 ผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบาง

(1) ผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม

การคัดกรองผู้สูงอายุโดยสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ในปี 2563 - ปี 2566 ที่ผ่านมา พบว่า ในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์มีผู้สูงอายุติดสังคม ร้อยละ 96.98 ตัดบ้าน ร้อยละ 2.56 และตัดเตียง ร้อยละ 0.46 ทั้งนี้ ในอนาคตหากสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้แนวโน้มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน

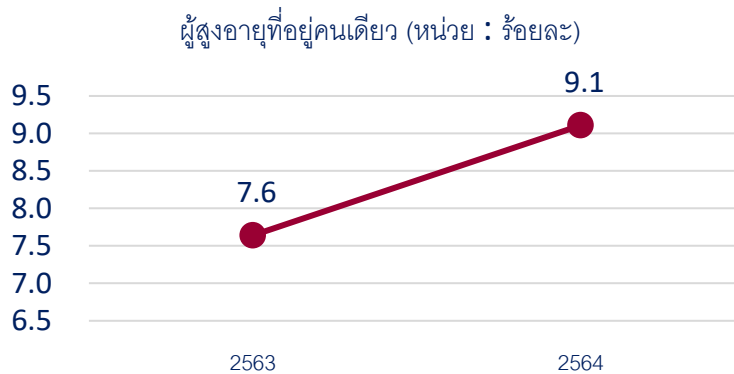

ภาพที่ 50 การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ตัดบ้าน ตัดเตียง

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

(2) ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

ประเด็นหนึ่งที่น่าให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น คือ รูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ข้อมูลที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพัง กำลังมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2563 มีสัดส่วนร้อยละ 7.6 และในปี 2564 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.1 การอยู่คนเดียวของผู้สูงอายุในสถานการณ์ปกติ อาจจะไม่ใช่อุปสรรค แต่สิ่งที่ตามมาคือ ถ้าหากผู้สูงอายุกลุ่มนี้ไม่สามารถดูแลตนเองได้ อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ

ภาพที่ 51 ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.4.2.2 ความรุนแรงในผู้สูงอายุ

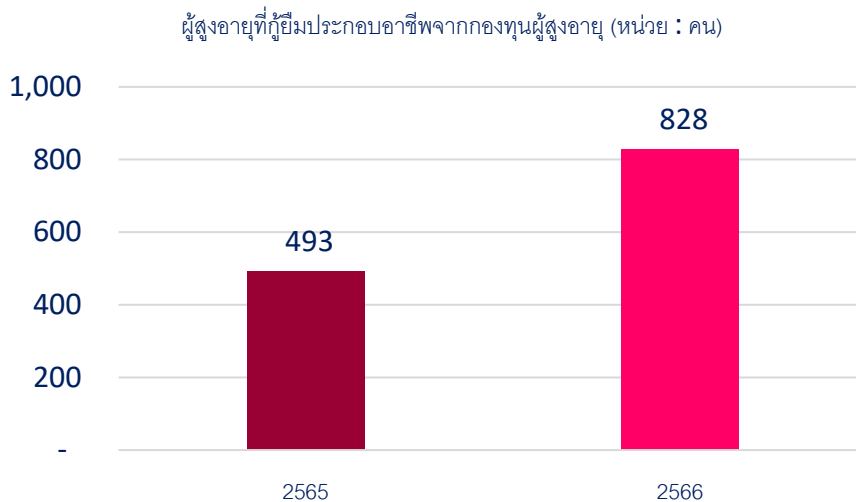
เมื่อจำแนกความรุนแรงในผู้สูงอายุของจังหวัดสุรินทร์ พบว่าผู้สูงอายุถูกทำร้ายด้านร่างกายมากกว่าผู้สูงอายุถูกทำร้ายด้านจิตใจ โดยในปี 2566 พบผู้สูงอายุที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ รวม 9 คน ตารางที่ 13 ความรุนแรงในผู้สูงอายุ

ความรุนแรงในผู้สูงอายุ (หน่วย : ครอบครัว/ คน)	ปีฐานข้อมูล			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
จำนวนการแจ้งเหตุร้องเรียนความรุนแรงที่เกิด ขึ้นกับผู้สูงอายุ	4	4	22	12
ผู้สูงอายุที่ถูกทำร้ายร่างกาย/ จิตใจ (รวม)	4	4	3	9
- ด้านร่างกาย	4	4	3	9
- ด้านจิตใจ	0	0	0	0

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

3.4.2.3 การทำงานของผู้สูงอายุ

ในปี 2565 พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีผู้สูงอายุที่กึ่งวัยประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ จำนวน 493 คน ในขณะที่ปี 2566 เพิ่มขึ้นเป็น 828 คน การเพิ่มขึ้นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงระบบสนับสนุนการทำงานและการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ

ภาพที่ 52 ผู้สูงอายุที่กึ่งวัยประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

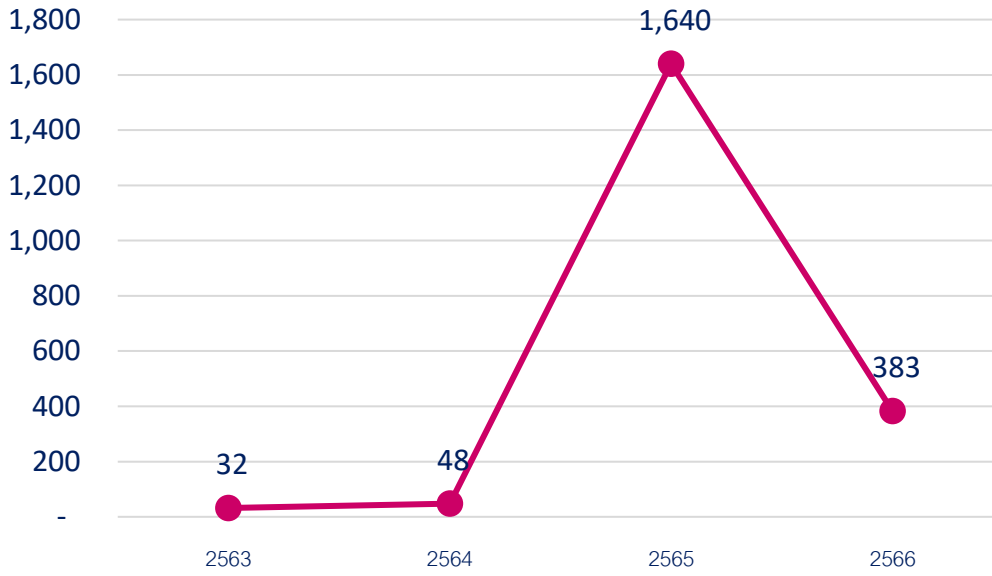
ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ

3.4.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

(1) ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

ในปี 2565 ผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี มีจำนวน 1,640 คน เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากปี 2563 - ปี 2564 ในขณะที่ปี 2566 แม้จะเป็นข้อมูลกลางปี ก็มีจำนวนสูงถึง 383 คน แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการสงเคราะห์ในกรณีดังกล่าว

ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี (หน่วย : คน)

ภาพที่ 53 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ

(2) เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

ในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์ มีข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 325 แห่ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.) จำนวน 38 แห่ง และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 237,058 คน

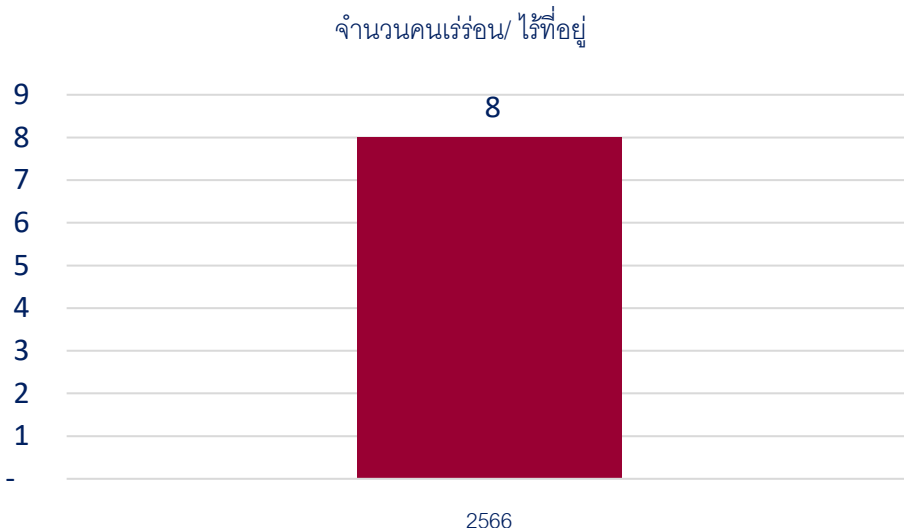
ตารางที่ 14 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ (หน่วย : แห่ง/ คน)	ปี 2566
ข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ	325
จำนวนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.)	38
จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	237,058

3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง

3.5.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง

ในปี 2566 จากการสำรวจ จังหวัดสุรินทร์มีคนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย จำนวนทั้งสิ้น 8 คน

ภาพที่ 54 จำนวนคนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่

ที่มา : สถิติการสำรวจข้อมูลแรงงาน คนไร้บ้าน Homeless ONC 2023

อีกทั้งมีผู้แสดงความสามารถ จำนวน 187 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 139 คน และเพศหญิง จำนวน 48 คน

ตารางที่ 15 จำนวนผู้แสดงความสามารถ

จำนวนผู้แสดงความสามารถ (หน่วย : คน)	ปี 2566
จำนวนผู้แสดงความสามารถ	187

3.5.2 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง

ในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์ มีกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 114 แห่ง บ้านพอเพียงชนบท 75 แห่ง และผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์จำนวน 81 คน

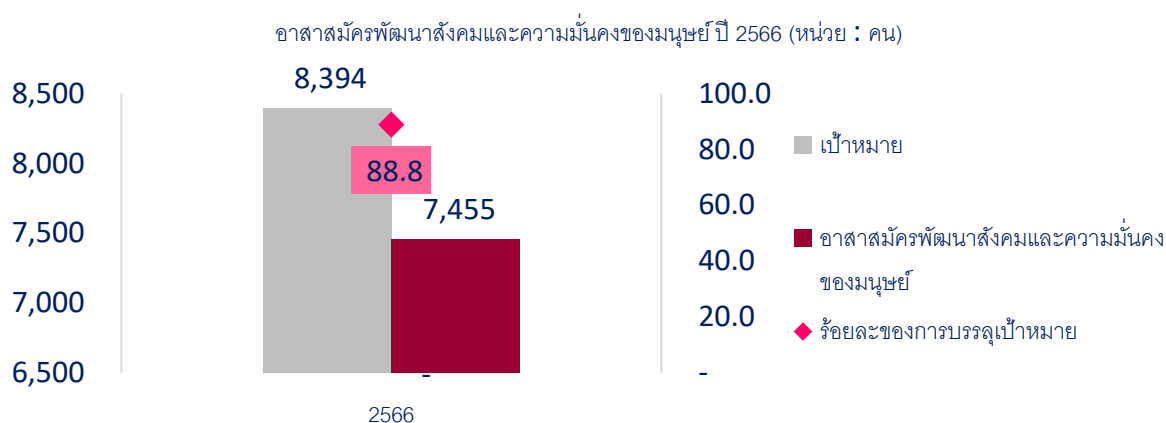
ตารางที่ 16 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง

เครือข่าย/ สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง (หน่วย : แห่ง/ คน)	ปี 2566
จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชน	114
จำนวนบ้านพอเพียงชนบท	75
จำนวนผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์	81

3.6 ภาคีเครือข่าย/ สวัสดิการสังคม

(1) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในปี 2566 ข้อมูลอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แสดงให้เห็นว่า จังหวัดสุรินทร์ มีเป้าหมายความต้องการอาสาสมัคร จำนวนทั้งสิ้น 8,394 คน ในขณะที่เดียวกันก็มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 7,455 คน โดยสามารถคำนวณสัดส่วนการบรรลุเป้าหมายได้ ร้อยละ 88.8

ภาพที่ 55 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือน
ที่มา : ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(2) ภาคีเครือข่าย/ สวัสดิการสังคม

ในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์ มีองค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน 104 แห่ง และองค์กรสาธารณประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน 40 แห่ง ตารางที่ 17 ภาคีเครือข่าย/ สวัสดิการสังคม

ภาคีเครือข่าย/ สวัสดิการสังคม (หน่วย : แห่ง/ คน)	ปี 2566
องค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	104
องค์กรสาธารณประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	40

ส่วนที่ 4

สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues) ในระดับจังหวัด

4.1 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่

4.1.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

จังหวัดสุรินทร์มีกลุ่มคนเปราะบางตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP แยกรายมิติ รวมทั้งหมด 15,850 คน โดยมีกลุ่มคนเปราะบางด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 8,531 คน รองลงมาคือด้านความเป็นอยู่ 3,913 คน ด้านการศึกษา จำนวน 3,871 คน ด้านสุขภาพ จำนวน 1,528 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ จำนวน 55 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 18 กลุ่มคนเปราะบางตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP แยกรายมิติ

กลุ่มคนเปราะบางตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP	ปี 2566
จำนวนคนเปราะบาง	15,850
- ด้านความเป็นอยู่	3,913
- ด้านการศึกษา	3,871
- ด้านสุขภาพ	1,528
- ด้านรายได้	8,531
- ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ	55

ปี 2566 จังหวัดสุรินทร์มีข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง รวมทั้งหมด 15,259 ครัวเรือน และครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง 8,403 ครัวเรือน

ตารางที่ 19 ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง

ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง	ปี 2566
จำนวนครัวเรือนเปราะบาง	15,259
ครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง	8,403
ระดับความเปราะบางของครัวเรือน	
- ระดับ 0	11
- ระดับ 1	4,962
- ระดับ 2	10,167
- ระดับ 3	98

4.1.2 ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน แบ่งออกเป็น 5 มิติ ดังนี้

1) มิติรายได้ มีการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

- เงินทุนประกอบอาชีพผู้พิการ
- เงินกองทุนเพื่อประกอบอาชีพผู้สูงอายุ
- เงินกู้ประกอบอาชีพแก่สตรีที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเอตส์
- ส่งเสริมอาชีพให้ผู้ประสบปัญหาและคนในครอบครัวทำงานที่บ้าน

2) มิติการศึกษา มีการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

- ทุนสภาสังคมสงเคราะห์
- มูลนิธิราชประชานุเคราะห์
- ทุนพระราชทานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

3) มิติสุขภาพ มีการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

- ดูแลสุขภาพผู้ประสบปัญหาทางสังคมและคนในครอบครัวให้คำปรึกษาในการดูแลสุขภาพและส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน

4) มิติความเป็นอยู่ มีการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

- โครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย

- โครงการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ
- โครงการบ้านพอเพียง
- การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดย องค์การบริหารส่วนจังหวัด

5) มิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ มีการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

- เบี้ยยังชีพความพิการ
- เงินอุดหนุนเด็กแรก
- แนะนำสิทธิและสวัสดิการด้านต่างๆ
- เงินอุดหนุนสงเคราะห์ศพผู้สูงอายุตามประเพณี
- เงินอุดหนุนสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน
- เงินอุดหนุนสงเคราะห์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์
- เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก
- เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง
- เงินอุดหนุนสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน
- เงินอุดหนุนสงเคราะห์คนไทยตกทุกข์ได้ยากในประเทศกลับภูมิลำเนา
- เงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

4.2 สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues

4.2.1 สถานการณ์เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

ในประเทศไทยมีจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษเพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี 2561 โดย ในปี 2565 มีจำนวนเด็กยากจนพิเศษอยู่ทั้งสิ้น 1,307,152 คน และจังหวัดสุรินทร์เป็นลำดับที่ 4 ของประเทศที่มีจำนวนเด็กยากจนและยากจนพิเศษ สูงสุด อยู่ที่ 70,453 คน ซึ่งห่างจากลำดับที่ 1 อยู่ 36,832 คน คือจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีจำนวนเด็กยากจนและยากจนพิเศษทั้งสิ้น 107,285 คน นอกจากข้อมูลจำนวนของเด็กยากจนและยากจนพิเศษแล้ว ข้อมูลเชิงลึกจากรายงานฉบับ พิเศษสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปี 2565 พบว่า รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของนักเรียนยากจนพิเศษ มีแนวโน้มลดลงถึง 1,044 บาท หรือเฉลี่ยวันละ 34 บาท ซึ่งเป็นอีก 1 สาเหตุที่ทำให้จังหวัดสุรินทร์เป็นลำดับที่ 4 ของประเทศที่มีจำนวนเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษา อยู่ที่ร้อยละ 19.6 ซึ่ง ค่าเฉลี่ยของประเทศอยู่ที่ 12.8 หมายความว่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยนั่นเอง จากสถานการณ์และสถิติดังกล่าว จังหวัดสุรินทร์ได้มีการช่วยเหลือเด็กที่เป็นกลุ่มเปราะบางในปี 2566 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะสั้น ได้แก่ การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจนจำนวน 1,038 ครัวเรือน 2,001 ราย งบประมาณ 2,750,00 บาท

ระยะกลาง ได้แก่ จำนวนเด็กได้รับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด 58,491 ราย และเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ 64 ครอบครัว

ระยะยาว ได้แก่ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม 14 ครอบครัว

4.2.2 สถานการณ์การค้ามนุษย์ในจังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ติดกับพื้นที่ชายแดน สถานะและเส้นทางการค้ามนุษย์ มีสถานะทั้ง ๓ สถานะ ได้แก่ ต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง เนื่องจากติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศกัมพูชา มีการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้าที่เรียกว่า ช่องจอม และได้ฉายาว่าเป็นตลาดโรงเกลือ ๒ มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในตัวจังหวัดมากขึ้น รูปแบบการค้ามนุษย์ที่พบ คือ การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีและการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ โดยในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์ มีคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์จำนวน 3 คดี ผู้เสียหาย จำนวน 6 คน

ส่วนที่ 5

การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นแวงที่ 103 และ 105 องศาตะวันออก เส้นรุ้งที่ 15 และ 16 องศาเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางรถยนต์ประมาณ 450 กิโลเมตร ทางรถไฟ 420 กิโลเมตร อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และสุรินทร์ มีลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบทุ่งหญ้าสะวันนา คือ ฤดูฝนแตกต่างจากฤดูแล้งอย่างเห็นได้ชัด คล้ายคลึงกันกับทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในฤดูฝน จะมีฝนตกหนักช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม ซึ่งในปี 2565 มีฝนตกโดยเฉลี่ยประมาณ 119 วัน ปริมาณน้ำฝน วัดได้ 1,436.5 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุด 22.8 องศาเซลเซียส

ด้านพื้นที่และประชากร จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่การปกครอง แบ่งเป็น 17 อำเภอ 159 ตำบล 2,121 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 27 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 144 แห่ง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,372,910 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 682,371 คน และเพศหญิง จำนวน 690,539 คน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 8,124 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,416,743.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของพื้นที่ทั่วประเทศ หรือร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่ามีความหนาแน่นของประชากร 168.99 คนต่อตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นวัยเด็ก 0 - 14 ปี จำนวน 223,396 คน วัยแรงงาน 15 - 59 ปี จำนวน 898,404 คน และวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 251,110 คน จากจำนวนประชากรที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนเด็ก 0 - 14 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนเด็ก 0 - 14 ปี ร้อยละ 16.3 สัดส่วนวัยแรงงาน 15 - 59 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนวัยแรงงาน 15 - 59 ปี ร้อยละ 65.4 และ สัดส่วนวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนผู้สูงอายุ ร้อยละ 18.3 ต่อประชากรทั้งหมด

ด้านสาธารณสุข พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีโรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป 2 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 14 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 17 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 212 แห่ง และอื่นๆ 7 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขของรัฐ ในขณะที่หน่วยบริการสาธารณสุขของเอกชน ประกอบด้วย โรงพยาบาลเอกชน 2 แห่ง เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อประชากร 100,000 คน พบว่า ในปี 2563 - 2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร 100,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 31 คน ทันตแพทย์ 9 คน เภสัชกร 15 คน และพยาบาล 187 คน ต่อประชากร 100,000 คน สำหรับสัดส่วนเตียงในสถานพยาบาล ต่อประชากร 100,000 คน มีสัดส่วนลดลง จาก 203 คน เป็น 202 คน แต่อัตราการลดลงไม่มากเท่าไรนัก สาเหตุการตายจากโรคต่าง ๆ 5 อันดับแรก ของจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ วัณโรค หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด ความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ โรคเสื่อมของสมองในวัยชรา และการตาย

ที่ไม่มีผู้รู้เห็น ในด้านการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าของประชากร มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยในปี 2566 มีจำนวน 30,297 คน เมื่อเทียบกับปีที่ 2565 มีอัตราการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.9 และเมื่อพิจารณาอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ พบว่า ในปี 2565 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เท่ากับ 7.14 ต่อประชากร 100,000 คน โดยเกณฑ์ของสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ จะต้องไม่เกิน 8.00 ในส่วนของข้อมูล พัฒนาการและภาวะโภชนาการของเด็ก พบว่า เด็กอายุ 0 – 5 ปี ร้อยละ 94.5 มีพัฒนาการสมวัย ในขณะที่เด็ก อายุ 6 – 14 ปี ร้อยละ 57.9 มีภาวะสูงตีสมส่วน

ด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) มีค่า 81,675 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาข้อมูลรายได้และหนี้สินของครัวเรือน จะพบว่ารายได้ เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน มีค่า 24,009 บาท ในขณะที่หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน มีค่า 347,321 บาท โดยหนี้สิน ของประชากรถูกกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนสูงสุด ร้อยละ 55 รองลงมาคือ เพื่อใช้ทำการเกษตร ร้อยละ 23.5 และเพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน ร้อยละ 13.3 และ จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา หนี้สินเพื่อ ใช้จ่ายในครัวเรือนมีสัดส่วนสูงกว่าหนี้สินอื่นๆ ซึ่งอาจจะต้องเฝ้าระวังเรื่องการเงินที่เสียหายในครัวเรือน จากการ กู้ยืมหนี้สินที่ไม่เกิดการลงทุน สำหรับดัชนีความไม่เสมอภาคของรายได้ ในจังหวัดสุรินทร์ มีอัตราคงที่ โดยในปี 2564 มีความไม่เสมอภาคของรายได้ ร้อยละ 0.422 ซึ่งสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ครัวเรือน ที่มีการออมเงินมีสัดส่วนลดลง แต่กลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2565 โดยครัวเรือนร้อยละ 99.2 มีการเก็บออมเงิน ในส่วน ของสถานการณ์กำลังแรงงานของจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนทั้งสิ้น 517,414 คน โดยมีสัดส่วนกำลังแรงงานชายสูง กว่ากำลังแรงงานหญิง ในขณะที่เดียวกันมีจำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งสิ้น 335,925 คน โดยมีสัดส่วนของเพศ หญิงมากกว่าชาย เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา จังหวัดสุรินทร์มีอัตราการว่างงานลดลง สัดส่วนของแรงงานนอกระบบ สูงกว่าแรงงานในระบบ โดย มีแรงงานนอกระบบ ร้อยละ 79.4 และแรงงานในระบบ ร้อยละ 20.6 จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนการทำงานของคนต่างด้าว เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จากจำนวน 2,770 คน เพิ่มขึ้นเป็น 2,969 คน

ด้านการศึกษา พบว่า จังหวัดสุรินทร์ มีสถานศึกษาในระบบแบ่งออกเป็น สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 829 แห่ง สถานศึกษาโรงเรียนเอกชน 12 แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 8 แห่ง สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 4 แห่ง สถานศึกษาภายในท้องถิ่น 568 แห่ง สถานศึกษาสังกัดสำนักพระพุทธศาสนา 8 แห่ง และมีสถานศึกษานอกระบบ กศน. 18 แห่ง รวมสถานศึกษา ภายในจังหวัดสุรินทร์ทั้งหมด 1,447 แห่ง โดยมีเด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาภาคบังคับ ในระดับประถมศึกษา จำนวน 95,724 คน และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 45,227 คน ทั้งนี้พบว่ามียุติการที่ตกหล่นจากระบบ การศึกษา ร้อยละ 19.6 ซึ่งจังหวัดสุรินทร์มีสัดส่วนเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษาสูงสุด ติดอันดับที่ 4 ของ ประเทศ และมีเด็กนักเรียนยากจน จำนวน 21,155 คน และเด็กนักเรียนยากจนพิเศษ จำนวน 49,298 คน ซึ่ง จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนเด็กนักเรียนยากจนและจำนวนเด็กยากจนพิเศษติดอันดับที่ 4 ของประเทศเช่นกัน

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ข้อมูลการรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ พบว่ามีสัดส่วนการรับแจ้ง 25 ต่อประชากร 100,000 คน ในขณะที่ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ มีสัดส่วนน้อยกว่า และมีการรับแจ้งเพียง 11.7 ต่อประชากร 100,000 คน สำหรับข้อมูลอุบัติเหตุบนท้องถนนของจังหวัดสุรินทร์ พบว่า สัดส่วนผู้บาดเจ็บต่อประชากร 100,000 คน คือ 1,063.6 และสัดส่วนผู้สูญพลภาพ 109.8 ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าผู้เสียชีวิต

ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า จังหวัดสุรินทร์ มีชุมชน จำนวน ๔ ชุมชน โดยแบ่งเป็นชุมชนชานเมือง ๔ ชุมชน จำนวน ๑,๐๖๖ ครัวเรือน มีประชากร ๒,๑๐๐ คน

สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับจังหวัดสุรินทร์ เด็กและเยาวชน

สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน พบว่าข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ ในจังหวัดสุรินทร์แสดงให้เห็นว่าในปี ๒๕๖๕ เด็กและเยาวชนอายุ ๐ - ๕ ปี ๗๔,๘๓๐ คน ๖ - ๑๔ ปี ๑๔๘,๕๖๖ คน ๑๕ - ๑๘ ปี ๗๑,๓๔๐ คน และ ๑๙ - ๒๔ ปี ๑๐๙,๕๑๑ คน การเกิดน้อยลง เป็นสถานการณ์ทางสังคมที่ประเทศไทย กำลังเผชิญอยู่ จำนวนเด็กแรกเกิดของประเทศไทยในแต่ละปี ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด โดยจำนวนเด็กแรกเกิดของจังหวัดสุรินทร์ในปี ๒๕๖๓ มีจำนวน ๙,๙๖๒ คน ลดลงเหลือ ๙,๔๘๖ คน ในปี ๒๕๖๔ และเกิดลดน้อยลงอีก ในปี ๒๕๖๕ คือ ๘,๖๙๙ คน เมื่อเทียบอัตราการเกิดก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยอัตราเด็กแรกเกิดในปี ๒๕๖๔ ลดลงจากปี ๒๕๖๓ - ๔.๘ ในขณะที่ปี ๒๕๖๕ ลดลง - ๘.๖ การที่เด็กและเยาวชนมีจำนวนลดน้อยลง ส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงวัยเด็ก มีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย อย่างไรก็ตามเด็กและเยาวชนถือเป็นกำลังแรงงานของประเทศ หากจำนวนเด็กและเยาวชนของประเทศไทยลดลง ย่อมส่งผลให้ในระยะยาวจำนวนกำลังแรงงานของประเทศลดลงตามไปด้วย วัยแรงงานจึงยังคงต้องแบกรับภาวะพึ่งพิงวัยเด็กต่อไปในอนาคต ดังนั้น แม้ว่าจำนวนเด็กและเยาวชนจะลดน้อยลง แต่การส่งเสริมสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชนจึงยังคงเป็นสิ่งจำเป็น และควรพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย เพราะถือเป็นนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาทางประชากรในทางอ้อมได้

สถานการณ์เชิงประเด็นด้านเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง พบว่ามีจำนวนเด็กและเยาวชนในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุรินทร์ อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี ในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเพิ่มขึ้น สำหรับสถานการณ์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีครอบครัวอุปถัมภ์ทั้งสิ้น ๖๐ ครอบครัว และมีเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน ๖๔ คน ในส่วนของสถานการณ์แม่เลี้ยงเดี่ยว/ แม่เลี้ยงเดี่ยว ข้อมูลปี ๒๕๖๖ แสดงให้เห็นจำนวนและสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๕ ปีที่ ตั้งครรภ์ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๖ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒ การเข้าถึงสวัสดิการของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี ๒๕๖๕ มีแม่เลี้ยงเดี่ยวและแม่เลี้ยงเดี่ยวได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน ๗,๐๙๙ คน สำหรับสวัสดิการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน พบว่ามีครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็ก ๒,๐๐๑ ครอบครัว ครอบครัวเด็กและเยาวชนจำนวน ๑,๐๙๓ คน สภาเด็กและเยาวชนจำนวน ๑๙๐ แห่ง ในส่วนของความรุนแรงในเด็กและเยาวชน พบว่าจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ มีจำนวน ๓๑๓ คดี

สตรีและสถาบันครอบครัว

สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่าประเด็นด้านสัดส่วนเฉพาะ ประชากรเพศหญิง จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่ามีสัดส่วนประชากรเพศหญิงวัยแรงงานมากที่สุด คือ ร้อยละ 64.3 รองลงมาคือ สัดส่วนผู้สูงอายุเพศหญิง ร้อยละ 20 และสัดส่วนวัยเด็กหญิง ร้อยละ 15.8 ตามลำดับ สำหรับการจดทะเบียนสมรสและการหย่าร้าง ข้อมูลจากสถิติแสดงให้เห็นว่าอัตราการหย่าร้างต่อการสมรส มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนแล้ว ครอบครัวมีการหย่าร้างเพิ่มขึ้น โดยในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41

สถานการณ์เชิงประเด็นด้านสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่าอัตราการว่างงานในสตรี เปรียบเทียบกับกำลังแรงงานจำแนกตามเพศ พบว่าในปี 2564 มีอัตราการว่างงานในเพศหญิง ร้อยละ 1.8 ในปี 2565 มีอัตราการว่างงานในเพศหญิง ร้อยละ 1.6 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรีเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน สำหรับความรุนแรงในสตรีและครอบครัว พบว่าเป็นความรุนแรงด้านร่างกาย จำนวน 19 คน และด้านจิตใจ จำนวน 13 คน ในประเด็นด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ พบว่า อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย ในปี 2565 มีสัดส่วนของแรงงานในระบบเพศหญิง เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 52.7 ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นแนวโน้มที่ดีขึ้น จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประเภทบุคคล จำนวน 398,283 คน สำหรับเครือข่าย/ สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า มีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ทั้งสิ้น 158 แห่ง มาตรฐาน ศพค. 5 แห่ง โรงเรียนครอบครัว 6 แห่ง องค์กรสาธารณะประโยชน์ 2 แห่ง และศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว (ศปก.ต.) 6 แห่ง

คนพิการ

สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ พบว่าจังหวัดสุรินทร์มีผู้พิการได้รับการจดทะเบียน ทั้งสิ้น 64,876 คน เปรียบเทียบสัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนต่อประชากร คือ ร้อยละ 4.8 เมื่อพิจารณาสัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่าส่วนใหญ่เป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ ทางการเห็น ร้อยละ 17.7 ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ 12.8 ทางจิตใจหรือพฤติกรรม ร้อยละ 6.8 และทางสติปัญญา ร้อยละ 5.2

สถานการณ์เชิงประเด็นด้านคนพิการ พบว่ามีจำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม ทั้งหมด 21,062 คน โดยแบ่งเป็นอนุบาล 74 คน ประถมศึกษา 17,668 คน และมัธยมศึกษาตอนต้น 3,320 คน โดยคนพิการที่ได้รับการศึกษาคิดเป็น ร้อยละ 98.39 แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการได้รับการศึกษาสำหรับคนพิการ ในด้านการทำงานของคนพิการ จังหวัดสุรินทร์มีสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป จำนวน 35 แห่ง อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน จากจำนวนสถานประกอบการทั้งหมด องค์กรจังหวัดสุรินทร์ พบว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่จะรับคนพิการเข้าทำงานตาม ม.33 ร้อยละ 30 จังหวัดสุรินทร์มีศูนย์บริการคนพิการ จำนวน 35 แห่ง และองค์กรด้านคนพิการ จำนวน 32 แห่ง คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ มีจำนวน 63,265 คน

ด้านผู้สูงอายุ

สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ เมื่อจำแนกผู้สูงอายุตามกลุ่มอายุของจังหวัดสุรินทร์ พบว่ามีผู้สูงอายุ ในช่วงอายุ 60 – 69 ปี จำนวน 135,057 คน รองลงมาคือ 70 – 79 ปี จำนวน 77,989 คน และ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 38,604 คน สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 มีผู้สูงอายุร้อยละ 17 ต่อประชากร มีอัตราเพิ่มขึ้นในปี 2564 เป็นร้อยละ 17.6 และในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.3 ด้วยสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อสถานการณ์ดังกล่าวและมีการเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด

สถานการณ์เชิงประเด็นด้านผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์มีผู้สูงอายุติดสังคม ร้อยละ 96.98 ติดบ้าน ร้อยละ 2.56 และติดเตียง ร้อยละ 0.46 ทั้งนี้ ในอนาคตหากสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้แนวโน้มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน สำหรับประเด็นหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น คือ รูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ข้อมูลที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพัง กำลังมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการอยู่คนเดียวของผู้สูงอายุในสถานการณ์ปกติอาจจะไม่ใช่ปัญหา แต่สิ่งที่จะตามมาคือ ถ้าหากผู้สูงอายุกลุ่มนี้ไม่สามารถดูแลตนเองได้ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ จังหวัดสุรินทร์มีผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ จำนวน 828 คน การเพิ่มขึ้นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงระบบสนับสนุนการทำงานและการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ ในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์ มีข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 325 แห่ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.) จำนวน 38 แห่ง และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 237,058 คน

กลุ่มคนเปราะบาง

สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง ในปี 2566 จากการสำรวจ พบว่าจังหวัดสุรินทร์มีคนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย จำนวนทั้งสิ้น 8 คน อีกทั้งมีผู้แสดงความสามารถ จำนวน 187 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 139 คน และเพศหญิง จำนวน 48 คน มีกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 114 แห่ง บ้านพอเพียงชนบท 75 แห่ง และผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์จำนวน 81 คน ในส่วนของภาคีเครือข่าย พบว่าจังหวัดสุรินทร์มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 7,455 คน มีองค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน 104 แห่ง และองค์กรสาธารณประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน 40 แห่ง

สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

จังหวัดสุรินทร์มีกลุ่มคนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP แยกรายมิติ รวมทั้งหมด 15,850 คน โดยมีกลุ่มคนเปราะบางด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 8,531 คน รองลงมาคือด้านความเป็นอยู่ 3,913 คน ด้านการศึกษา จำนวน 3,871 คน ด้านสุขภาพ จำนวน 1,528 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ จำนวน 55 คน ตามลำดับ

สำหรับข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง รวมทั้งหมด 15,259 ครัวเรือน โดยแบ่งออกเป็น ครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 0 จำนวน 11 ครัวเรือน ครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 1 จำนวน 4,962 ครัวเรือน ครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 2 จำนวน 10,167 ครัวเรือน และครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 3 จำนวน 98 ครัวเรือน ตามลำดับ อีกทั้งมีครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง 8,403 ครัวเรือน

6.1 unaspu

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นแวงที่ 103 และ 105 องศาตะวันออก เส้นรุ้งที่ 15 และ 16 องศาเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางรถยนต์ประมาณ 450 กิโลเมตร ทางรถไฟ 420 กิโลเมตร อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และสุรินทร์ มีลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบทุ่งหญ้าสะวันนา คือ ฤดูฝนแตกต่างจากฤดูแล้งอย่างเห็นได้ชัด คล้ายคลึงกันกับทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในฤดูฝน จะมีฝนตกหนักช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม ซึ่งในปี 2565 มีฝนตกโดยเฉลี่ยประมาณ 119 วัน ปริมาณน้ำฝน วัดได้ 1,436.5 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุด 22.8 องศาเซลเซียส

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่การปกครอง แบ่งเป็น 17 อำเภอ 159 ตำบล 2,121 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 27 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 144 แห่ง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,372,910 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 682,371 คน และเพศหญิง จำนวน 690,539 คน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 8,124 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,416,743.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของพื้นที่ทั้งประเทศ หรือร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่ามีความหนาแน่นของประชากร 168.99 คนต่อตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นวัยเด็ก 0 - 14 ปี จำนวน 223,396 คน วัยแรงงาน 15 - 59 ปี จำนวน 898,404 คน และวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 251,110 คน จากจำนวนประชากรที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนเด็ก 0 - 14 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนเด็ก 0 - 14 ปี ร้อยละ 16.3 สัดส่วนวัยแรงงาน 15 - 59 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนวัยแรงงาน 15 - 59 ปี ร้อยละ 65.4 และสัดส่วนวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีสัดส่วนผู้สูงอายุ ร้อยละ 18.3 ต่อประชากรทั้งหมด

สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับจังหวัดสุรินทร์ **ด้านเด็กและเยาวชน** พบว่าข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ ในจังหวัดสุรินทร์แสดงให้เห็นว่าในปี 2565 เด็กและเยาวชนอายุ 0 - 5 ปี จำนวน 74,830 คน อายุ 6 - 14 ปี จำนวน 148,566 คน อายุ 15 - 18 ปี จำนวน 71,340 คน และอายุ 19 - 24 ปี จำนวน 109,511 คน **ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว** พบว่าประเด็นด้านสัดส่วนเฉพาะประชากรเพศหญิง จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่ามีสัดส่วนประชากรเพศหญิงวัยแรงงานมากที่สุด คือ ร้อยละ 64.3 รองลงมาคือ สัดส่วนผู้สูงอายุเพศหญิง ร้อยละ 20 และสัดส่วนวัยเด็กหญิง ร้อยละ 15.8 ตามลำดับ จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประเภทบุคคล จำนวน 398,283 คน ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ทั้งสิ้น 158 แห่ง มาตรฐาน ศพค. 5 แห่ง โรงเรียนครอบครัว 6 แห่ง องค์การสาธารณประโยชน์ 2 แห่ง และศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว (ศปก.ต.)

6 แห่ง **ด้านคนพิการ** พบว่าจังหวัดสุรินทร์มีผู้พิการได้รับการจดทะเบียนทั้งสิ้น 64,876 คน เมื่อพิจารณาสัดส่วนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่าส่วนใหญ่เป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ ทางการเห็น ร้อยละ 17.7 ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ 12.8 ทางจิตใจหรือพฤติกรรม ร้อยละ 6.8 และทางสติปัญญา ร้อยละ 5.2 สถานการณ์เชิงประเด็นด้านคนพิการ พบว่ามีจำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม ทั้งหมด 21,062 คน โดยแบ่งเป็นอนุบาล 74 คน ประถมศึกษา 17,668 คน และมัธยมศึกษาตอนต้น 3,320 คน โดยคนพิการที่ได้รับการศึกษาคิดเป็น ร้อยละ 98.39 แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการได้รับการศึกษาสำหรับคนพิการ ในด้านการทำงานของคนพิการ จังหวัดสุรินทร์มีสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป จำนวน 35 แห่ง คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ มีจำนวน 63,265 คน **ด้านผู้สูงอายุ** เมื่อจำแนกผู้สูงอายุตามกลุ่มอายุของจังหวัดสุรินทร์ พบว่ามีผู้สูงอายุ ในช่วงอายุ 60 – 69 ปี จำนวน 135,057 คน รองลงมาคือ 70 – 79 ปี จำนวน 77,989 คน และ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 38,604 คน สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 มีผู้สูงอายुर้อยละ 17 ต่อประชากร มีอัตราเพิ่มขึ้นในปี 2564 เป็นร้อยละ 17.6 และในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.3 ด้วยสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อสถานการณ์ดังกล่าวและมีการเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด มีข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 325 แห่ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.) จำนวน 38 แห่ง และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 237,058 คน **ด้านกลุ่มคนเปราะบาง** พบว่าจังหวัดสุรินทร์มีคนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย จำนวนทั้งสิ้น 8 คน อีกทั้งมีผู้แสดงความสามารถ จำนวน 187 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 139 คน และเพศหญิง จำนวน 48 คน มีกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 114 แห่ง บ้านพอเพียงชนบท 75 แห่ง และผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์จำนวน 81 คน ในส่วนของภาคีเครือข่าย พบว่าจังหวัดสุรินทร์มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 7,455 คน มีองค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน 104 แห่ง และองค์กรสาธารณประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน 40 แห่ง

สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน จังหวัดสุรินทร์มีกลุ่มคนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP แยกรายมิติ รวมทั้งหมด 15,850 คน โดยมีกลุ่มคนเปราะบางด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 8,531 คน รองลงมาคือด้านความเป็นอยู่ 3,913 คน ด้านการศึกษา จำนวน 3,871 คน ด้านสุขภาพ จำนวน 1,528 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ จำนวน 55 คน ตามลำดับ สำหรับข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง รวมทั้งหมด 15,259 ครัวเรือน โดยแบ่งออกเป็น ครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 0 จำนวน 11 ครัวเรือน ครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 1 จำนวน 4,962 ครัวเรือน ครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 2 จำนวน 10,167 ครัวเรือน และครัวเรือนเปราะบาง ระดับ 3 จำนวน 98 ครัวเรือน ตามลำดับ อีกทั้งมีครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง 8,403 ครัวเรือน

สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues) ในระดับจังหวัด

1) สถานการณ์เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

ในประเทศไทยมีจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษเพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี 2561 โดย ในปี 2565 มีจำนวนเด็กยากจนพิเศษอยู่ทั้งสิ้น 1,307,152 คน และจังหวัดสุรินทร์เป็นลำดับที่ 4 ของประเทศที่มีจำนวนเด็กยากจนและยากจนพิเศษ สูงสุด อยู่ที่ 70,453 คน ซึ่งห่างจากลำดับที่ 1 อยู่ 36,832 คน คือจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีจำนวนเด็กยากจนและยากจนพิเศษทั้งสิ้น 107,285 คน นอกจากนี้ข้อมูลจำนวนของเด็กยากจนและยากจนพิเศษแล้ว ข้อมูลเชิงลึกจากรายงานฉบับ พิเศษสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปี 2565 พบว่า รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของนักเรียนยากจนพิเศษ มีแนวโน้มลดลงถึง 1,044 บาท หรือเฉลี่ยวันละ 34 บาท ซึ่งเป็นอีก 1 สาเหตุที่ทำให้จังหวัดสุรินทร์เป็นลำดับที่ 4 ของประเทศที่มีจำนวนเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษา อยู่ที่ร้อยละ 19.6 ซึ่ง ค่าเฉลี่ยของประเทศอยู่ที่ 12.8 หมายความว่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยนั่นเอง จากสถานการณ์และสถิติดังกล่าว จังหวัดสุรินทร์ได้มีการช่วยเหลือเด็กที่เป็นกลุ่มเปราะบางในปี 2566 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- ระยะสั้น ได้แก่ การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจนจำนวน 1,038 ครัวเรือน 2,001 ราย งบประมาณ 2,750,00 บาท

- ระยะกลาง ได้แก่ จำนวนเด็กได้รับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด 58,491 ราย และเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ 64 ครอบครัว

- ระยะยาว ได้แก่ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม 14 ครอบครัว

2) สถานการณ์การค้ามนุษย์ในจังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ติดกับพื้นที่ชายแดน สถานะและเส้นทางการค้ามนุษย์ มีสถานะทั้ง ๓ สถานะ ได้แก่ ต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง เนื่องจากติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศกัมพูชา มีการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้าที่เรียกว่า ช่องจอม และได้ขยายว่าเป็นตลาดโรงเกลือ ๒ มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในตัวจังหวัดมากขึ้น รูปแบบการค้ามนุษย์ที่พบ คือ การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีและการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ โดยในปี 2566 จังหวัดสุรินทร์ มีคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์จำนวน 3 คดี ผู้เสียหาย จำนวน 6 คน

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การให้ความรู้บุคลากรและภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือและแจ้งเบาะแสผู้ประสบปัญหาทางสังคม ทุกกลุ่มเป้าหมายแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) การจัดสรรงบประมาณในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

3) การส่งเสริมและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการทำงานของอาสาสมัครในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา และการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ

6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับจังหวัด

1) ควรส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสุรินทร์ ปี 2566 เพื่อ กำหนด แผนงาน โครงการ ในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งวางแผนแก้ไขปัญหาทาง สังคม

2) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ซึ่งเป็น หน่วยงานในภูมิภาค ขับเคลื่อนการทำงาน เฝ้าระวังปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่ ผ่านกลไกในรูปแบบ คณะทำงานระดับจังหวัดที่ทำหน้าที่ สนับสนุนการเฝ้าระวังปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่ โดยมีคณะกรรมการ เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน อาสาสมัครต่างๆ ร่วมดำเนินงาน โดยเฉพาะอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ร่วมปฏิบัติงานตลอดจนจัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลกลุ่มเสี่ยงที่สามารถใช้ ร่วมกันในระดับจังหวัด รวมทั้งแลกเปลี่ยนเพื่อการวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อการป้องกันแก้ไขให้ทันต่อเหตุการณ์ที่จะ เกิดขึ้น

ภาคผนวก